

Életünk

AZ EURÓPAI MAGYAR KATOLIKUSOK LAPJA

I. évfolyam 11. szám (I. Jahrgang Nr. 11.)

A Z St.Gallen — Megjelenik havonta — Erscheint monatlich

1969. november 1.

Közös kiadás

A Kereszt Népe	Hollandia
Az Út	Bécs, Ausztria
Hírnök	Linz, Ausztria
Hiszek	Svájc
Magyar Ház	Belgium
Pannonia Sacra	Németország
Sorsunk	Franciaország
Új Ertesítő	Skandinávia

Visszatekintés 1956-ra

Nem egyszer olvastuk és hallottuk, hogy a magyar ügy feledésbe ment. Moszkva urai ott ülnek a zöld és fehér asztaloknál szalonképesen, mintha nem gázolták volna le a magyar szabadságharcot 1956-ban tankok ezreivel.

Hiába volt tehát tízezrek vérontása, a kivégzettek és deportáltak élet- és szabadság-áldozata? Akik csak a látszatra néznek, azokat mintha igazolni látszanék az idő. Ha azonban a történelmet alakító erők mélyébe tekintünk, akkor az 1956-os magyar szabadságküzdelmet pozitíve kell kiértékelnünk.

A kortársak tanúsága

A «Schweizer Illustrierte» a következőket írta 1956 őszén: «Az egész világ csodálattal adózik a bátor magyar népnek. A modern diktatúrák történetében ilyen bátorsággal és halálmegvetéssel még soha egyetlen kis nemzet sem kelt fel a zsarnoki túlerővel szemben. Ami Budapesten és az egész országban a legutóbbi napokban lejátszódott, az több mint hősköltemény. Az világtörténelmi jelentőségű tragédia, ami a kommunizmus rabságában élő európai népek sorsára talán döntő hatást lesz.»

Az újságíró nem tévedett. Ma több mint egy évtizeddel a szabadságharc leverése után — a történelmi események összefüggését kutatva — sokan vannak, akik Ignazio Silone olasz publicistával megállapítják, hogy a nemzetközi kommunizmus válságát is a magyar események következményének kell tekinteni. «Ez a válság ma már nem rejtély — írja Silone az Új Európa legutóbbi számában — ez ma már világosan megnyilvánul a csehszlovákiai eseményekben, Oroszország és Kína ellentétében, a világkommunizmus szétesésében. Mutatja ezt az ideológiai zavarodottság és tanácstalanság is: a kommunisták többé nem tudják, hogy mit akarnak, elvesztették a perspektívát. Nos, ha valaki meg akarja írni a világkommunizmus válságának a történetét, annak az 1956-os magyar forradalommal kell kezdenie. Mert a magyar forradalom elsőnek mutatta meg, hogy az orosz totalitarizmus látszólag oly félelmetes épülete agyaglabakon áll, nincsenek alapjai a nép lelkiismeretében. Az ily rendszer természetesen gyöngye és törékeny. A magyar munkások és intellektuális lelkesedése és heroizmusa először mutatott rá erre, és megmutatták azt is, hogy az orosz kommunista párt 20. pártkongresszusa, Stalin kegyetlenkedésének Hruscsov által történt megbélyegzése sem változtatott sokat a szovjet rendszer lényegén, mert Hruscsov Oroszországnak a tankjai voltak azok, amelyek beavatkoztak a forradalmi magyar nép letörésére.»

A magyar történelmi hivatás csodája

Az 1956-os események méltatásánál a jelen tanúságtétele nem elég. A teljes megértéshez a történelemben kell visszalapoznunk, és pedig keressen 500 évet. A visszaemlékezés 1456-ra; a csodálatos nándorfehérvári győzelemre, melynek féltéves jubileumát éppen akkor 1956-ban ünnepelte az öt világrész magyarsága, egyszerre tudatosítja bennünk, hogy az októberi felkelés nem véletlen ható erőnek vulkanizmus kirobbanása volt, hanem a magyar történelmi hivatás csodálatos megnyilatkozása. Budapest férfiai, asszonyai, fiai, leányai és gyermekhősei ugyanolyan hősiességgel szálltak szembe a bolsevista rabszolgarendszer tankjaival és mongolhadával, mint Nándorfehérvár magyarjai 500 év előtt II. Mohamed ozmánjaival. Az olasz ferences, Tagliacozzo, mint szemtanú, megemlíti róluk: «ők voltak a vár falai, ők a tornyai, ők a bástyái.» A nők pedig «oroszlánoknak látszottak, nem asszonyoknak!» Méltán hittük és hisszük ma is, hogy Hunyadi nagy barátjának, Kapisztrán Szent Jánosnak hősi lelke kelt ki sírjából — hiszen halálának 500-ik évfordulóján mozdult meg a magyar nép — s vezette diadalra a magyar nép fiait, leányait az istentelenség terror-rendszere ellen. Hogy sikerük csak néhány napra terjedt — Nyugat hallatlan közönye, bűnös tévlensége miatt — nem változtat a világtörténelem e páratlan teljesítményén, mely éppen úgy a «kereszténység

védőpajzsa» történelmi hivatástudat talajából nőtt ki, mint Hunyadi és Kapisztrán keresztéseinek Európa-mentő bátorsága. Ezt sugározta a nagyvilághoz intézett utolsó szavaival az utolsó működő szabad magyar rádió-leadó is: «Meghalunk Magyarországot és Európáért!»

A fenti felvétel 1956 november 1-én készült és Mindszenty primást mutatja a Szabad Kossuth Rádió technikusával, akik a fogságból szabadult bíboros első rádióüzenetét veszik hangszalagra. Ebben a rövid üzenetben többek között a következőket mondta: «Hosszú fogság után szölok a magyar haza valamennyi gyermekéhez. Senkivel szemben sincs gyűlölet a szívemben. Csodálatraméltó hősiesség szabadítja most meg a hazát. A világtörténelemben páratlan ez a szabadságharc. Minden dicsőséget megérdemelnek fiataljaink. Hála és imádság az áldozatokért.»

A csoda tehát abban van, hogy a magyar nép apraja-nagyja máról holnapra világgraszáló hőssé változott s alapjaiban rákódította meg a rettegett szovjet imperializmus hazugság-rendszerét. A csoda másik hatása abban nyilvánult, hogy a világ n e p e i n e k — nem kormányainak — érdeklődése a magyar nemzet fiait felé fordult, s az érdeklődés csakhamar tiszteletté, csodálattá, lelkesedéssé fokozódott. Az 1956-os magyar szabadságharc révén újra tudja a világ, hogy mi tényleg Európa védőbástyája voltunk s ma is azok vagyunk. Ez olyan nagy erkölcsi tőke, melynek kamatos kamata nem lehet más: mint a teljes felszabadulás.

Ezért kell évenként megünnepelnünk 1956 október 23-át. Az idő a legnagyobb feledtető: lassanként elsüllyed benne a múlt, ha állandóan fel nem frissítjük. De méginkább szükséges az októberi csodálatos napok felelevenítése a felnövekvő magyar ifjúság számára, mely csak így ismerheti meg a magyar történelemnek ezt az egész világot felkorbácsoló s az egész marxista-kommunista rendszert egy csapásra halomra döntő hősi tettét.

Az októberi felkelés áldozata, valamint ezeréves Európa-védő szerepe alapján a magyarságnak joga van helyet követelni a szabad népek sorában. Nemzetünk történelmi múltja miatt egy magyarnak sem kell szégyenkeznie. A Millenium évében, 1896-ban írta a francia «Temps»: «A magyar nemzet tíz évszázadon keresztül védelmezte a kereszténységet és az európai civilizációt a török hódítók, és nemzeti függetlenségét az osztrák dinasztiák ellen. Ez a turáni fajta ulti-

mazta az indogermán Európát saját faji rokonai (a törökök) ellen. Olyan múlttal rendelkezik, melyre minden nagy nemzet büszke lehetne.»

Sajnos a Nyugat nem viszonozta megértéssel és hálával a magyar nemzetnek európai szolgál-

A tartalomról

Visszatekintés 1956-ra	1. o.
Nyisztor Zoltán új könyve	2. o.
A pápaság alapokmánya	3. o.
A család nevelői szerepe	3. o.
Párizsi levél	5. o.
A szentmise új rendje	7. o.

Halottak napján

ősi keresztény szokás szerint kimegyünk a temetőbe, hogy gyertyát gyújtunk a sírhantokon és teleszórjuk az ősz utolsó virágjaival azt a szent helyet, ahová szeretteinket helyeztük örök nyugalomra. A hívők temetőjárása — a hálás emlékezés mellett — ma hitvallás is abban a fölületes tömegben, amely gondatlanul úgy éli világát, mintha a halál véglegesen pontot tenne az ember életére.

Mindenszentek és halottak napján feleljünk erre a könnyelmű magatartásra a II. Vatikáni Zsinat tanításával: «Az emberi sors rejtélye a halál előtt éri el tetőfokát. Az embert nemcsak a fájdalom és a test feltartóztathatatlan felbomlása kínozza, hanem még ennél is erősebben marcangolja az attól való félelem, hogy élete örökre kialszik. Helyesen ítélni azonban, amikor a lelke mélyéről fakadó ösztönzéssel megborzadva utasítja el azt a gondolatot, hogy személyisége a halálban megsemmisül és végleg kialszik. Az örökkévalóság csirája, amit magában hord és amit semmiféle erőlködéssel sem lehet az anyagra visszavezetni, lázad fel a megsemmisülés gondolata ellen.» (Egyház és Világ, 18.)

Hogy ez a rettegéstől kísért lázadás milyen elemi erővel tör ki a halál elé állított ember szívéből, mutatja Vajda János itt idézett «Őszi tájék» című költeménye is.

Az égen a felhő egymást üzi hajtja.
Suhogva a parton hajlong a síkár.
Csóválja fejét a hegyelen a makkja:
Hogy oda megint az örömteli nyár!
Gyülemlik a holló, varjú kavarogva.
A cinege fázik a tuskobokorba'.
A kerti harasztok zokogja a szél:
Elhervad a rózsza, lehull a levél.

Elhervad a rózsza, lehull a levél!
Ezért születünk hát, ez az életi cél?
Csak eddig a pálya, semmit se tovább,
Vagy itten az ember csak öltözik át?
Mi itten örök: a halál, vagy a lét?
Hol itten a kezdet, hol és van-e vég?
Mi itt a csalódás, hol itten az álom,
Vajh innen-e, avagy túl a határon?

Az égen a felhő egymást üzi hajtja.
Bujdosni a tarlón indul a katang.
Elnémul az erdő, elszáll a galambja.
Síránkok a falubéli harang.
Mezőkön az árnyék, tengereken hab
Mulik, születik, mint mára a holnap.
A szelfődelet rángatja hideg szél:
Elhervad a rózsza, lehull a levél.

Elhervad a rózsza, lehull a levél!
Hiába hisz ember, hiába remél?
Hát semmi, de semmi, ami vigasztal
Ott túl amaz árkon újra tavasszal?
Ereszkedik a ravatal a gödörbe.
Dörögnek a hantok: örökre, örökre.
A sírra borul le hű szerető:
Semmit soha vissza a temető?!

Az égen a felhő egymást üzi hajtja.
Lemegy a nap. A nyáj hazatér.
Távolba vesz el halk, méla kolompja.
Kiált a kuvik, száll a denevér.
Sírhalom ölelve az anya zokog.
— Majd kigyúl a csillag, kisüt a hold
S ott fenn a keresztján suttogja a szél:
Kinyilik a rózsza, kihajt a levél!

Vecsey Lajos

Nyisztor Zoltán

A nagyok árnyékában

A Rómában élő neves egyházi író «Vallomás magamról és kortársaimról» című most megjelent új könyvéből közöljük az alábbi részletet.

Az első világháború után sok ragyogó csillag szórta fényét a magyar katolicizmusra. Elég Prohászka, Bangha, Schütz, Vass József, Tóth Tihamér nevére gondolnunk. Mintha a Gondviselés a háborús összeomlás és a szörnyű országcsönkítés tragédiáját akarta volna enyhíteni azzal, hogy a nemzetet e nagy szellemek által magyarsága és kereszténysége legmélyebb forrásaiból visszavezette...

Hogy mi volt Prohászka a magyar nemzetnek, azt csak a kortárs és szemtanú tudja leírni. Fogalom volt ő, varázs, ígézet mindenki számára. Akárhonnan volt meghirdetve egy-egy beszéde, ott egy talpalatnyi hely nem maradt üresen. Szomjasan itták a szavait, szemmel, füllel, lélekkel és nyomban fellelkésedtek, áttüzesedtek tőle. A gondolatok mélységén, a költői szavak zenéjén, a misztikus szárnyaláson túl épp az volt a titka Prohászkanak, hogy a maga lelkének tüzeit és hőjét át tudta sugározni hallgatóiba. Pedig Prohászka túlfaradtan és elég hosszasan beszélt, belefáradhattak volna az emberek, főként azok, akik majdnem mindig ott voltak a beszédein. S ez mégsem következett be! Prohászka minden beszédében új élménnyé tudott válni és hallgatói is mindig új élményekkel gazdagodtak.

Emberfeletti elfoglaltsága miatt nehéz, szinte lehetetlen volt Prohászkaéhoz hozzáférközni. Magányos lélek volt, akinek nem volt szüksége társaságra, barátokra, bizalmasokra. Farkas Edith, a Szociális Misszió Társulat alapító főnöknője kétségtelenül közel állt hozzá, de csak mint szociális elgondolásainak a kivitelezője. A papok közül a jámbor Németh Ernőről járta a hír, hogy Prohászka bizalmasa, de ez inkább bizonyos szolgálataira szorítkozhatott. Nem! Prohászka egyedül járta az élet útját, már csak szellemének lángolása és apostoli élete miatt is. Ő mindenkié volt, de senkié sem különösebben!

En persze — vonzása alatt állva — nem állhattam meg, hogy legalább ne kerülgessem s éles, elemző szemmel meg ne figyeljem. Minden alkalommal az volt a megállapításom, hogy egy szemlésmóddal s a szentség magaslataira emelkedett tökéletes emberrel állok szemben. Prohászka szelme és lelke állandóan az evangélium vizein úszott, mint a vízi szárnyas, mely csak tollászokodni jár ki a szárazra. Neki nem volt szüksége külön elmélkedési órákra, mert minden órája, minden napja, egész élete egy állandó szemlélődés volt a krisztusi tanítás felett. Neki inkább elszakadni volt nehéz ettől a bensőséges, szívvel-lelkekkel átélte szemlélődéstől, mint ahogy nekünk megkezdni nehéz. S nála az elmélkedés, a szemlélődés, a misztikus magaslatoig emelkedő vízió összefolyt, eggyé vált az imával, az Istennel való társalgalással, az elmerüléssel az isteni jelenlétben. Aki csak kicsit is ismerős az arkifejezés s a tekintet jelentése körül, az rögtön láthatta, hogy

a szó szoros értelmében az Isten emberével, az Istentől átszellemült emberrel áll szemben.

Nagyon rosszul tette a magyarság, hogy a kis Kaszap István vagy Bogner Margit szenttéavatására akart ráfeküdni és nem a Prohászkaéra, aki szentté avatva tündöklő csillaga lehetett volna az egyetemes egyháznak. Elmélkedések című könyve páratlanul áll ebben az irodalmi műfajban és Szent Agoston óta ahhoz hasonlót nem írtak, mint ahogy életszentségének is hű kifejezője és meggyőző bizonyítéka.

A nagy embereknél, a nagy szellemeknél különösen beszédkökök szoktak a hibák lenni. Például a gőg, a lenézés, a megvetés, a türelmetlenség, makaesség, megátalkodottság. Prohászkaiban semmi sem volt ezekből. Soha sem szóban, sem írásban nem engedte átvillanni még a látszatát sem annak, hogy többre tartaná magát másoknál vagy pláne hogy a magyar katolicizmus korlátlan vezérének tekintené magát, pedig az volt! A legkisebbet is éppúgy meghalhatta mint a legnagyobbat s a türelmetlenségnek semmi jelét nem adta. Akik azt hitték, hogy az Indexre helyezés miatt fel fog lázadni, csalódtak. Bizonyára megszenvedte, de eltemette a lelkében és soha nem beszélt róla. Egy ráért keresztnék fogta fel, amit egyedül neki kell elviselnie s amiből vigasztalásra nem szorul.

En sokáig kutattam a maga idején nagy port felvert Indexre-tétel háttéré után. Bangha titkos naplójában, ami halála után a kezembe került, reméltem valami utalást találni, legalábbis akkor, amikor Banghát is hasonló csapás, az országból való eltávolítás érte. Semmit sem találtam s ma is a sötétségben tapogatózom. Inkább elmondom azt a sok verziót, ami akkor a legbenfentesebb körökben keringett. Egyesek Samassa József egri érseket tették felelőssé s benne sejtették a feljelentőt és vádlót. E gyanú az volt az alapja, hogy az egri kiskirály, aki erőszakos diktatórikus hajlamairól volt ismeretes, sohasem csinált titkot Prohászkaival szemben táplált ellenszenvéből és szavahihető tanúk szerint megfenygette, hogy Indexre téteti. Mások Tomcsányi Lajos jezsuita kezét látták a dologban, miután nagy hírneve volt s feltékeny öre volt az ortodoxianak. Ismét mások Andor Györgyre gondoltak, aki a kultuszminisztériumban volt a katolikus ügyek referense s mint volt germanikus jó összeköttetésekkel rendelkezett Rómában. De még Pécsi Gusztáv esztergomi teológiai tanárt is meggyanúsították, mert közismerten minden új eszme ellen hadba szállt.

Egyszóval hazai források alapján semmit sem lehetett megállapítani, csak a közben megszünt, illetve átalakult Szent Officium titkos irattárának megnyitása tudná a kérdést felderíteni. Miden-

esetre nagy mulasztás volt magyar részről, hogy nem kérték az ítélet revízióját, ami pedig lehetséges volt s így legalább utólag rehabilitálták volna hivatalosan is presztízsét és hithűségét.

Miután Magyarországon a középkor óta nem volt szenttéavatás, a magyarnak nem is volt érzelme az életszentség felismerésére és még kevésbé annak méltánylására. Míg a latin népek olyan könnyen adják meg halottaiknak a szent jelzőt, a magyar szinte blaszfémianak érezte volna. Mikor pedig már a mélyebb hitélet hatása alatt odáig eljutottunk, túlbuzgó, naiv gyóntatók és tanítványok hatása alatt Prohászka helyett Kaszap István és Tóth Tihamér szenttéavatásánál akartunk kikötni.

Pécselt befejeződött a híres mohácsi ezüstkincslelet konzerválása. A lelet 45 ezer ezüstpénzt tartalmaz, súlya csaknem 24 kg. Magyarországon egy helyen még soha nem találtak ennyi ezüstpénzt. Az ezüstpénzeket a 15. és 16. században verték és tulajdonosuk valószínűleg az 1956-os mohácsi vész előtt rejtette el a tetemes pénzösszeget.

A máriacelli magyar zarándoklat 1969-ben

«Máriát dicsérni hívek jöjjetek» jelíggel rendezték az ezidei máriacelli magyar zarándoklatot, szept. 6-7-én. Első ízben jöttek Szlovákiából is honfitársaink, kb. 100-an. Ahol pénzügyi és utlevéllé nehézségbe ütköztek az eljövétel, ott nem hiányzik az áldozatkészség! A nyugati jólétben élő magyarok meglehetősen mérsékelt érdeklődéssel nézik a vallási és kulturális megmozdulásokat!

A bevonuló zarándokokat a Házfőnök köszöntötte közvetlen szavakkal, majd a magyar gyóntató, P. Sümegh Lóthár bencés, fejtegette ki bevezető beszédében a 700 éves magyar zarándoklatok célját és eredetét.

1254-ben, II. Béla királyunk alatt 5 és fél évre magyar uralom alá került Styria-Stájerország. Akkor ismerhették meg a magyarok az akkor már 100 éve létező búcsújáráshelyet, amelynek román templomát Henrik morva órgróf építtette 1200 körül. Ezért fordulhatott Nagy Lajos királyunk 100 évvel később segítségért a celli Szűzanyához, balkáni hadjárata alatt, akinél meghallgatásra is talált. Ekkor ajándékozta a kincstárban levő Máriaképet ajándékkul a templomnak.

Az esti gyertyáskörmenet résztvevői a régi monarchia népeiből tevődtek össze. Magyarul, németül, és szláv nyelven imádkoztak és énekeltek a búcsúsok egyházukért, hazájukért és távollevő családtagjaikért a szép koraószai estén.

A dalmáciai Splitben időző kismartoni püspök képviselőjében dr. Köller József prélátus mondta a szentmisét és köszöntötte a maga és püspöke

NYISZTOR ZOLTÁN

most megjelent új könyve,

Vallomás

magamról és kortársaimról
beszéd és vita tárgya lesz.

A 408 oldalas kötet

a szerző kalandos élete keretében markáns színekkel rajzolja meg

a kor képét

a Millénium éveitől

a háborús összeomlásig.

A könyv ára 5.— dollár

vagy annak megfelelő más valuta

Megrendelhető:

a Szerzőnél — Róma,

Via Porta Angelica, 63 — és a

Magyar Nyomdánál

(Ungarische Buchdruckerei)

9000 - St.Gallen, Gallusstr. 41, Schweiz

nevében a magyar zarándokokat, elsősorban a pozsonyvidékieket. Megemlékezett arról is, hogy ő is Pozsonyban végezte tanulmányait. A szentmise szónoka P. Sümegh Lóthár, párhuzamot vont a vasfüggönyöntől és itteni vallási helyzet között. «Féjfél van a Duna táján», de itt talán még nagyobb! Felhívta a figyelmet a nyugati világ világnézeti válságára, annak okaira, a hitbeli és fegyvelembeli meglazulásra, az erkölcsi élet színvonalának süllyedésére. A zsinat célja az egyház megreformálása. Ezt azonban mindenkinek, mint az egyház tagjának, magán kell kezdenie, nem másokon. A nagy Mária tisztelő Eszterházi nádor imádságával kérte a Magyarok Nagyszombatját, hogy oltalmazza és védje édes hazánkat, «magasztalja föl Anyaszentegyházunkat, nyerjen kegyelmet főpásztorainknak és papjainknak, a híveknek pedig engedelmes és az élő hit cselekedeteiben, s gyümölcseiben bővelkedő szívet.»

Búcsúzáskor a legmesszebről jött P. Salamon László kapucinus atya, brüsszeli lelkész, hirdette meg a Szent István jubileumi ünnepeket és azoknak előkészítését.

Kívánatos volna, ha a 700 éves múltú zarándoklatok rendezését világiakkal kibővített bizottság rendezné, valóban európai méretekben, hogy ne csak a burgenlandi és felvidéki magyarok képviseljék az egész világban szétszórta magyarságot. A zsinat szellemében megszathatják a világiak a papokkal a munkát.

S. L.

Lelkigyakorlat Korógyaszentgyörgyön

A Tiszaháton van ez a község Szegvár mellett. Ha jól emlékszem 1955-ben hívott meg az ottani földmunkavállaló szövetkezet, hogy tartsak lelki-gyakorlatot valami 140 kubikosnak. Kemény tél volt azon a farsangon, de nem attól dermedtem meg, hanem a nyomortól, amibe váratlanul zuhantam, mert olyant még nem láttam. Egyik legkiválóbb munkásfajta volt e nagyszámú csoport az országban és főleg Csongrád megyében meg Békésben laktak. A kettős birodalomban szinte rangosan éltek, ahol a nagy földmunkákat végezték. A törpe hazában kevés lett a dolog meg a kenyér is.

Az első napon estig a kísértés fojtogatott, hogy megörököm, mivel úgy éreztem, nem tudok megbirkózni a földattal, amelyet vállaltam. Ehez népnem nem tudom az isteni örömhírt előadni s azért mindjárt első este megmondtam a szövetkezet elnökének: annyit fözzenek, hogy mindenki jóllakjék és másnap majd meglátjuk, mennyi marad holnapra. Az bizony nem sok volt s azért megkértem az elnököt, vásároljon az ön számlánra, amennyi csak kell, de előbb könyörgtem Jézus Urunkhoz, fizesse majd ki a tartozásomat, mivel lapos erszényemből nem tellett volna, hogy annyi embert élelmezsek több napon át.

Híveim között nem egy akadt, aki zsákrongyba csavarta a lábát az erős fagyban, hogy cipő híján is jöhessen a gyakorlatra. Borzalommal láttam, mennyi trahoma és tudóvész akadt abban a társaságban. Jegyzetet csináltam minden családról, de irataim elvesztek, amikor földönfutó lettem

saját hazámban. Az elmélkedést valami csürben tartottuk ötször napjában, ahol csak vézna kályha iparkodott némi meleget adni és olyan kevés volt a levegő, hogy a gyertyák kialudtak mise közben. A népem olyan buzgón végezte a lelki munkát, mintha földet csákányozott volna és a végén bámulatos áhítattal áldoztak. Jó fejük volt és könnyen értették az előadásokat.

Hazamenet már a vásárhelyi állomáson, ahol várnom kellett, írtam hördítő cikkemet a Magyar Kultúrába. Főnököm, Somogyi Jenő azt mondta, ökölbe szorult a keze, amikor olvasta. Jókora visszhangja támadt, számos helyről kaptam levelet és pénzt. Bezzeg ment a sok utalvány híveimnek és jöttek tőlük a hálázkodó lapok. Ezeket összegyűjtöttem és mint kincset őriztem, mert ilyen is volt köztük: Csodát művelt velem a Krisztus Urunk. Eppen indultam kenyeret főjni a pék kocsijáról, amikor megjött a pénz. Miskolci ügyvéd egy darabban 100 pengőt küldött és hozzáfűzte: Nehogy azok a szegények azt gondolják: nincs már Isten és keresztény e hazában. Az egész községet fölkaparta a sok utalvány és bölcs tanakodás után megüzenték: a következő választáson náluk lépjen föl képviselőnek, mert az egész vidék rámszavaz, ebben legyenek biztos.

Közben ugyancsak elfeledtem, mekkora adósságot csináltam Korógyban Isten számlájára. E szembe sem jutott, hogy a kapott pénzekből kifizessem. Kellott az kenyérre meg orvosságra és azonfelül meg voltam győződve, Jézus nem hagy cserben és fizetni fog helyettem. Fölszólítást sem

kaptam, tehát hagytam a dolgot. Úgy látszik, magas helyen is olvasták a cikket és jókora sebet vágthatt, mert nem sokára Steuer államtitkár keresett föl Szegedében és közölte, hogy máris rendezte farsangi adósságomat. Ez a derék ember valamikor Kalocsán tanult a jezsuitáknál, jó keresztény maradt és főként a kubikos néppel tördött. Meg is mondtam neki, hogy az akkori rendszert megdöntjük, mihelyt elég hatalmunk lesz és amit helyébe építünk, kissé jobban sikerül, mint az orosz kommunizmus. Azt is hozzátettem: nem köszönöm meg, hogy adósságomat fizette, sőt inkább ő tartozik hálával, mivel életében még soha olyan előkelő szerepet nem játszott, mint abban az esetben, amikor a Gondviselés munkatársa lett.

Azon a télen a híveim mégis dolgoztak egy napot hetenkint: jeget vágta egy pengő nap-számmért. Nyilván a közigazgatás így akart segíteni rajtuk. Nevetséges támogatás, de a gyatra kormánytól több nem tellett. Meg van verve az ország, amelyben a tehetséget elnyomja a pimasz törtéteik csordája. Korógyaszentgyörgyön mégis akadt valami vigasztaló is. A Slachta növények kis csoportja gondozott valami négyszáz gyermeket. Soha nem láttam addig annyi széparcú és értelmes apróságot. A honvédségtől kapott kondérokban főztek nekik és a kicsinyek evés előtt mind kezét is mostak. Azok a növények lázadók voltak a nyomor ellen, de Lenin elvtárs sohasem beszélt ilyen nagyszerű emberekkel, akik nem sorvadtak vérbajban, ellenben tisztá szívvel küzdöttek az új magyar életért s ha a sok szent akarát összefog, amely akkor már mindenfelé sűrűsödött az országban, megszületik az emberibb és magyarabb élet csodája, hiszen már a kis cserkész is arról énekel csillogó szemmel.

Varga László S. J.

«A mi nevünk Péter»

«A mi nevünk Péter és a szentírásból megtudhatjuk, hogy milyen értelmet adott Krisztus ennek a névnek». — Ez a mondat VI. Pál ajkáról ez év június 10-én hangzott el Genfben, mikor az Egyházak Világtanácsának ottani központjában a fogadására megjelent ortodox és protestáns egyházak képviselőihez beszédet intézett. Ezekkel a szavakkal figyelmeztette őket arra, hogy az Egyház Alapítójának akarata folytán az annyira kívánatos keresztény egység Péter utódja körül jöhet csak létre. Maga a fogalmazás azt is mutatja, hogy a Szentatya lépést tart a hittudományról és ismeri azokat a nagyjelentőségű eredményeket, melyek alapján elfogulatlan tudósok (köztük sok protestáns is) hitelesnek fogadják el a pápaság alapokmányának tekintett Máté 16. fejezetének 17-19 verseit. A pápa ezért Genfben nem hittételekre, hanem a tudományos kutatás eredményeire utalt nagy tapintattal.

Máté mellett még Márk és Lukács evangélisták is előadják, hogy Jézus nyilvános működése alatt, annak mintegy a középtáján visszavonult tanítványaival Fülöp Cezárea vidékére. Az összefüggésekből arra is lehet következtetni, hogy ott —távol a tömegtől— csendben és nyugodtan akart foglalkozni velük. Egyik alkalommal — nyilván azzal a szándékkal, hogy küldetéséről felvilágosítsa őket — azt kérdezte tőlük: «Kinek tartotok ti engem?» A kérdésre a többi tanítvány nevében is Simon azt válaszolta: «Te vagy Krisztus, az élő Isten fia». Erre Jézus ott mindnyájuk előtt a következőket mondotta Simonnak: «Boldog vagy Simon Jónás fia, mert nem a test és vér nyilatkozta ki ezt neked, hanem Atyám, aki a mennyekben van. En is mondom tehát neked, hogy te Péter vagy, és erre a köszöltre építem egyházamat, és a pokol kapui nem vesznek erőt rajta. Neked adom a mennyek országa kulcsait, és amit megkötés a földön, meg lesz kötve a mennyekben is és amit föloldasz a földön, föl lesz oldva a mennyekben is.»

Az ősegyház pápája

Az Újszövetség és az egyháztörténelem félreérthetetlenül igazolja, hogy Jézus megbízása alapján az ősegyház — benne az apostolok testülete is — Simon Pétert tekintette az egyház fejének. Nincs itt helyünk minden erre vonatkozó adatot idézni, de azt hisszük, hogy a következőkben megemlégett néhány tény is képes lesz meggyőzően bizonyítani állításunkat.

Az apostolok névjegyzékében mindenegyes alkalommal Simon Péter szerepel az első helyen, és mindegyik evangélista tud arról, hogy Jézus adta Simonnak a Szikla (Kéfa, Petros) nevet

(Mt 10, 2; Mk 3, 16; Lk 6, 12; Ján 1, 42). Az ősegyház életét és a kereszténység elterjedését megörökítő Apostolok Cselekedeteiből pedig látjuk, hogy Péter kezdetől fogva gyakorolta is egyházfői tisztjét. Péter indítványozza és vezeti Mátyás apostol megválasztását (1, 15-26), ő beszél az első pünkösdkor a tömeghez a nap jelentőségéről (2, 14-26). Minden alkalommal, amikor az apostolok testületileg szerepelnek, Péter viszi mindnyájuk nevében a szót (2, 37; 5, 29; 5, 1-26). Az egyházba Péter vesz fel először pogányokat (10, 1-48), és amikor a «jeruzsálemi testvérek»-nek erről beszámol, nem önmagát igazolja, hanem azokat győzi meg arról, hogy a pogányokból lett keresztények az Isten országában egyenjogúak a zsidó keresztényekkel (11, 1-18). Szent Pál megtérése után, amikor fel akarja venni hivatalosan a kapcsolatot az egyházzal, fölmege Jeruzsálemba, hogy «megismerkedjék Péterrel» (Gal 1, 18), az egyház fejével.

A szöveg hitelességének a kérdése

A keleti egyházszakadás, de még inkább a hitújítás kora óta a keresztények között állandó vita tárgyát képezte a Mt 16, 17-19. Míg azonban a múltban csak az értelmezés körül voltak eltérések, legújabbban a racionalista kritikai iskola és a mitoszfosztó egzegézis magának a szövegnek a hitelességét vonta kétségbe. A racionalisták szerint a szöveget Rómában hamisították a második században s akkor toldották be Máté evangéliumába. Így támasztották ugyanis alá a római püspököknek azt a törekvést, hogy az egész kereszténységet irányításuk és ellenőrzésük alá helyezték.

Érveikkel annak idején nagy port vertek fel, de később teljesen vissza kellett vonulniok hamisítási elméletükkel. Kiderült ugyanis, hogy a kérdéses szöveg egyetlen szövegemlékből sem hiányzik, tehát tartalmazza azt minden kódex és minden fordítás. Ugyanakkor megállapították, hogy a legrégebb ókeresztény írók, mint pl. Justinus, Iraeneus, Origenes, Tertullianus ismerik a szöveget: idézik vagy hivatkoznak rá. Természetesen nem tudták elfogadni azt az állításukat sem, hogy Péternek az ősegyházban elfoglalt helyzete nem felelt meg annak a kiemelkedő rangnak, melyet a Máté szöveg feltételez. De leginkább ártott a hamisítás-elméletének, amikor maguk a racionalista kritikusok is belátták, hogy a szöveg szemita jellege miatt nem keletkezhetett egy görög-római kultúrterületen. Az ilyen kifejezések, mint *test és vér, a pokol kapui, a mennyország kulcsai, oldani-kötni kétségbe vonhatatlannul arámi eredetre vallanak.*

A Péter név eredete és jelentése

A Máté szöveget, melyet a katolikusok a pápaság egyik alapokmányának tekintenek, ma minden elfogulatlan tudós palesztinai eredetűnek tart. Vannak azonban olyanok, akik ún. történelmi érvek alapján kétségbevonják, hogy az magától Krisztustól származik. Ezek most ugyanazokból az adatokból, melyekből a racionalista iskola hívei azt következtették, hogy Péter helyzete az ősegyházban nem felelt meg a Mt 16, 17-19 kívánta rangnak, azt akarják igazolni, hogy Péternek és pártjának sikerült magához ragadni a vezetést az ősegyházban és hívei éppen ezt a kialakult helyzetet szerették volna állandósítani az általuk szerkesztett és Jézus szájába adott Máté-szöveggel.

Ez a feltevés annyi és olyan súlyos nehézséggel áll szemben, hogy jóformán ma már csak azok tartják, akik racionalista előítéleteiktől nem tudnak megszabadulni. Ennek a nézetnek erősen ellentmond pl. az, hogy a szövegben egyetlen ponton sem lehet felfedezni valamilyen polemizáló jelet. Képviselői ellentétbe kerülnek önmagukkal, amikor azt állítják, hogy a két párt vitájában Péter pártja alulmaradt Páléval szemben s ezért Péternek át kellett adnia vezető szerepét Jeruzsálemban az «Úr testvéreinek», Jakabnak. Ha ugyanis ez így igaz volna, akkor hogyan lehet megmagyarázni, hogy a Máté evangélium összeállítója majdnem egy emberöltővel Péter állítólagos bukása után felvette könyvébe egy év-tizedekkel előbb megbukott irányzat hamisítását!

Ha abból indulunk ki, amit ma minden elfogulatlan kutató belát, hogy a Kéfa (Szikla, Péter) nevet Jézus adta Simonnak, akkor a kérdés megoldásában a hangsúly azon lesz, mi volt az oka ennek a különös névadásnak. Feltűnő ugyanis már maga az, hogy addig a Kéfa sose szerepelt személynévként, nyilván szokatlan jelensége miatt. És az apostol esetében nem csak az történik, hogy ez a furcsa név használatba kerül, hanem még ki is szorítja a korábbi nevet. Ugyanakkor más apostolok esetében azt látjuk, hogy a Jézustól kapott melléknévük mint pl. a Zebedeus-fiúknak adott Boanergesz melléknév, teljesen feledésbe megy. Az ellentétes helyzetalkulásnak nyilván az a magyarázata, hogy a Péter név nem egyszerű és jelentéktelen melléknév, hanem fontos küldetés és különleges szerep kifejezője.

Amikor Jézus Simonnak a Szikla nevet adja, annak megértésére az épület képét használja. Amint egy épület ráépül sziklaalapjára, ugyanúgy építi Ő is egyházát Simon-Péterre. Neki tehát az egyházban ugyanaz lesz a szerepe, mint az épület felépítésében és fenntartásában a szikla-alap szerepe. A fundamentum a ház kezdete, nélküle nincs maradandó épület. A szikla-alap

Keresünk

valódi vagy átképzett SZERSZÁMLAKATOSOKAT SZERSZÁMKÉSZÍTŐKET nagy karosszéria szerszámok gyártásához.

Csak valóban kitanult szakemberek jelentkezzenek, legalább 50 % német nyelvtudással!

6 hét próbaidő, véglegesítés után lakásszerzésben is segítünk.

Dr. MELEGHY K. G.

Werkzeugbau und Presswerk

5070 BERGISCH GLADBACH

adja a ház szilárdságát és állandóságát, az egyházban olyan mértékben, hogy a pokol kapui sem vehetnek erőt rajta. Ha ehhez hozzávesszük a kulcsokról szóló hasonlatot és a kötés-oldás képével kifejezett kormányzói és megszentelő hatalmat, akkor be kell látni, hogy Jézus maga teszi meg Simon-Pétert, a sziklaembert az újszövetségi nép, a földi Istenország kormányzójává, vezetőjévé, fejévé.

Ha ezt a kézzel fogható, magától kínálkozó, egyetlen logikus értelmezést elvetnők, képtelenek lennénk megérteni, miért adta Jézus Simonnak a «szikla» melléknévet. s még kevésbé tudnók megokolni, hogy miért ment át a használatba ez a szokatlan név és hogyan tudta végül is eredeti Simon nevet teljesen kiszorítani. Azt pl. semmiképpen sem lehetne állítani, hogy Péter szilárd jelleme alapján kapta az új melléknévet. Ami ezt illeti, az evangéliumok nem hagynak semmi kétséget afelől, hogy Péter nagyon is ingadozó jellem volt, persze ennek ellenére nagy szíve és hite volt, úgy hogy tűzön-vízen keresztül követte Mesterét és minden szavát elhitte, még ha nem is értette, és nagy szeretettel legyűri hamis messiási elképzeléseit, amelyek érdekében előbb vagdalkozik, azután meg elárulja a Mestert.

A Péter melléknév keletkezésének és általánosításának tehát csak egyetlen magyarázata van: a hagyományos katolikus felfogás. Pétert a kegyelem, a karizma teszi az Egyház sziklájává, főpásztorává, fejévé és az ősegyház azért hívta Kéfának (Sziklának), mert tudta, hogy ezt a nevet Krisztus adta neki, hogy azzal megjelölje és kifejezze azt a küldetést és feladatot, amire kiválasztotta.

VECSEY JÓZSEF

Egymással beszélgetni...

Édesapja el akarta zavarni a háztól. Édesanyja idegesen tördelte ujjait: «Jaj, mi lesz, ha nagyanyja megtudja?» A tizennyolcéves leány szegényt hozott a családra.

Katica alig volt öt éves, mikor szüleivel külföldre jött. Már az elemitől kezdve mindig a legjobb iskolába iratták. Zárdába járt, ott is fejezte be az alsó osztályokat. A tanulás nem ment neki jól, ezért gyors- és gépirást tanult. Titkárnő lett belőle hamarosan. Ott töltötte be tizennyolcadik életévét. Szülei aggódva nézték leányukat, mert még nem volt udvarlója. Bár szemrevaló kis teremtés volt, mégis arra gondoltak, hogy a zárdai nevelést túlságosan magáévá tette. Leányuknak ugyan ezt nem mondták, de ő érezte szülei aggodalmát.

Nyár elején Katica azonban merész kijelentéssel közölte, egy társasutazással a Kanári-szigetekre repül és ott tölti szabadságát. Éveken át takarékosan élt: az első nagyobb utazást élvezni akarja. Apjának nem tetszett. Az anya és a lánya kijelentették, hogy az apák nem értenek az élethez. Bár Katica anyjának sem tetszett egészen a dolog, de «a modern kort meg kell érteni» sőhajjal, belenyugodott. A csomagolásnál segített leányának és egy pár merész kivágású blúz akadt kezébe. Erről a bevásárlásról nem tudott semmit sem, de másodszor is sőhajtott: «A Kanári-szigeteken meleg van, ott kell az ilyesmi!» Katica elutazott. Három hét alatt még egy képeslap sem érkezett tőle. Ha a távolban élő gyermekek nem írnak, annak az a jele, hogy sorsuk jól megy. Katica édesanyja ugyan egy-egy röpimát elrebegett, de maga sem tudta, miért.

Mikor Katica visszaérkezett, szép barna arc-bőrrel, nem vett észre rajta változást, csak annyit, hogy kissé zárkózottabb és érzékenyebb lett. Hónapok teltek el és elérkezett a nap, amikor az édesapa leányát el akarta zavarni a háztól. Felesége a magyarországi nagymamára gondolt, mi lesz, ha megtudja a nagy szegényt? Végül is egy okos szomszédasszony tanácsára úgy döntöttek, hogy leányukat egy hosszabb szabad-

ságra küldik. Az újszülöttet pedig beadják egy otthonba, ahonnan majd valaki örökbe fogadja. A család megnyugszik és a magyarországi nagymama sem tud meg semmit.

Nem kitalált történet. Ki tudná megmondani, hogy hány hasonló eset történt kisebb-nagyobb változattal, és hány fog még történni? A «modern» kor embere azt mondhatná: «Tapasztalatlan fiatalok! Miért nem nyúltak olyan eszköz-höz, hogy a következmény elmaradjon? Ugyis mindenki azt teszi! Miért vállalni olyan kockázatot, amelynek kimenetele egy fiatal életet a kibontakozás kezdetén nehézségek elé állítja?»

Egy dolog biztos: ez a probléma is olyan idős, mint maga az emberiség. Ma talán a sajtó, film és az utca hatására még nagyobb hangsúlyt kap. Ezért szükséges, hogy ezen a téren a téves felfogások között kialakuljon egy olyan irányelv, amely a keresztény fiatalok nevelésében alapul szolgálhat. Stuttgart mellett, a Katolikus Akadémia kezdeményezésére több mint kétszáz szakember, orvosok, lelkészek és nevelők tanácskoztak és irányt mutattak:

Első példakép

A nevelés a szülők önevelésével kezdődik, állapította meg az egyik előadó. «Az Egyház a mai Világban» zsinati határozat kijelenti: «A szülői példaadás, ... könnyedén rávezetheti majd a gyermeket az üdvösség útjára...» A gyermekek sokszor rákényszerítik szüleiket, hogy magatartásukat revideálják. Az előadó megemlégett a sok családban uralkodó téves munkamegosztást: ahol az anya a szolgálat szerepét tölti be... ott a fiúk is így bánnak majd később feleségeikkel. Nyolcórás munkaidő még nem jogosítja fel a férjet, hogy munka után csak vesszőparipájának éljen, különösen akkor nem, ha felesége is dolgozik. Az is téves felfogás, ha a házimunkára csak a lányokat fogják be és a fiúk ezalatt csak játszanak.

A mai kor szülőgenerációja nemi kérdésekben a «felvilágosítást» nem mindig elfogadható kö-

rülmények között kapta. Ezért esik nehezükre ezen a téren gyermekeiknek megfelelő tanácsot adni. A fiatal leány és fiú érzi az elfogulatlan szülői tanács erejét és el is várja azt. Ennek a tanácsnak nem öngazolásnak, hanem életre szóló útmutatónak kell lennie, úgy, hogy a gyermek észlelje az aggodalom mellett a szeretetet is, — állapította meg az előadó.

Világos és őszinte beszéd

A gyermek eredetire vonatkozóan spontán és őszinte kérdést intéz szüleihez: «Honnan vettek engem?» A szülő kötelessége, természetesen a gyermek korát tisztelve, szintén spontán és őszinte választ adni, úgy, hogy az később, az idősebb korban is helytálló legyen. A gyermeknek tudnia kell, hogy életünket a Teremtő bölcs rendelkezése szerint szülői közreműködéssel kaptuk. A pillanatnyilag nyugtató hatással bíró golyámesekek nem sok értelme van. Egy rövid kis cikkben nem lehet receptszerű jótanácsot adni, hogyan kell beszélni ezen a téren a gyermekkel. Az ifjúság nemi ébredésével ma már kötetek faglgalkoznak. Szerzőik jótollú, rendes keresztény emberek. A kis családi könyvtárban nem hiányozhatnak műveik. A szülői kötelesség legszebb feladatköréhez tartozik: a gyermek zökkenésmeneten az otthonban tudja meg, hogy hamarosan nő és férfi lesz belőle. Szomorú, ha egy leány, vagy egy fiú az érettség első jeleinek észlelésekor a szülők szerető támogatását nélkülözni kénytelen.

A lemondás erőt is jelent

Ha egy gyermek kiskorában nem tanulja meg a lemondást, később is minden téren mindent meg akar szerezni. Egy francia lélekbuvár egyenesen nevelésnek tartja azt a nevelést, amely a lemondásra, áldozatra való hajlam fejlesztését kikapcsolja. A lemondás értelme azonban mindig világos legyen. A gyermeknek éreznie kell, hogy a szülő szeretetből vont meg tőle valamit. A lemondás óriási erővel hat a kamaszkorban is. Ez a kor jár a legtöbb nehézséggel a fiatalok és szülők számára egyaránt. Végtelen türelmet, szeretetet és megértést kíván. Ebben a korban jelentkezik, egészséges fiúknál az önkielégülés szen-

vedélye. Két három év és ez rendszerint elmúlik. A kamaszkorban lévő fiatal nem akar semmi mást, mint a kor kísérő tünetét, a meg-nem-értést és az egyedüllétet élvezettel enyhíteni. Leányoknál ez a jelenség nem gyakori. A kamaszkor ezen komoly nehézségét nem szabad sem a szülőnek, sem a nevelőnek könnyelműen venni. Szemrehányás, vagy esetleg cinikus megjegyzés nem segít. Célravezetőbb a közvetett segítség: a lelki és vallási élmény szépségeinek ajánlása, vagy inkább példával való megélés, a sport, a bar-kácsolás, az ésszerű élelmezés, a puhanyság kerülése, az öntudat ébresztése és végül önmagunk feláldozása, ha erre hivatásunk gyakorlásában alkalom nyílik. A nevelés ezen a téren is partnert követel: beszélgetni kell egymással. Az igazi beszélgetés közvetlenséget von magával. Ahol van jó családi szellem, ott nem is nehéz a családtagoknak egymással beszélgetni... és ilyenkor a fiatalok nem is veszik észre, hogy nevelik őket... a kritikus korban is. Ilyen nevelés után a Katicák partnereinek nem sok esélyük van...

P. Szőke János

Kozmetikai szalonomat Bernben megnyitottam

Magyaroknak jutányos kezelés

Gösi Ágnes dipl. kozmetikus

3013 Bern, Lagerweg 12.

Telefon: (051) 41 20 15

Magyartól

faltól-falig szőnyeg (Spannteppich) a legkedvezményesebb áron kapható, szakszerű munkával!
Tel. (061) 41 77 44. — Csak délelőtt és este hívható!

Hireink és közleményeink

Bern. A berni magyarok hagyományos bálja 1969 november 29-én este 1/2 8 órai kezdettel lesz a Bellevue-szállóban. Mindenkit szeretettel várunk a berniek. Asztalrendelés: Telefonon: (051) 25 05 51. Meghívóigénylés Pánczél és Gazdag üzletekben.

Bécs. A magyar katolikus egyházközség 1969 nov. 4-én 19 órakor emlékmisén vesz részt a Singerstrasse-i magyar templomban, s azt követően 20-21 óráig csendes imaórát tart a Stephans-Domban (Eligius-Kapelle). Az imaórát a Mária-pócsi oltár előtt a «Boldogasszony anyánk» és a magyar Hymnus éneklésével zárják. — Október 25-től november 4-ig magyar nemzeti szalaggal díszített gyertya fog égni a Mária-pócsi oltár előtt a forradalom hőseinek emlékére.

Kolozsvár. Nyugati turisták a nyár folyamán véletlenül eltévedtek Romániában a Dunadelta

északi vidékén. Letértek a főútról és bekalandoztak a Kárpátok és a Dunadelta közti területet, ahol szürös dróttal, őrtornyokkal, fegyveres őrkölkörüllyett koncentrációs táborra bukkantak. Néhány kilométerrel tovább az egyik kanálisnál fegyveres katonák által őrzött foglyokat láttak, csupa java-korabeli férfiakat. A meglepő látványt Dachauhoz hasonlították és visszaemlékeztek, hogy 1963-ban Románia hírül adta a kényszer-munkatáborok felszámolását és a politikai foglyok szabadon bocsátását. A hír hamar elterjedt Nyugaton, de a koncentrációs táborok mégsem szűntek meg.

Köln. Kocsis Gábor író értékes előadást tartott október 17-én a Magyar Házban «Vissza az emberig» címmel. A mai magyar irodalom elemzésével és idézésével a szabadság és az emberiség szeméjéről szólt a jelenlévőknek. Az előadást az Értelmisségi Kör rendezte.

MEGHÍVÓ

1969 november 15-én, szombaton este 8 órai kezdettel a kölni Gereon Saal-ban (Gereonstr. 48, a kert épületben, a Hohenzollen-Ring és a főposta között)

VIDÁM IRODALMI TARKAESTET

rendezünk

Műsor: híres versek, színpadi jelenetek és kabarétréfák

Közreműködnek:

Árpád Éva színművésznő, a budapesti Petőfi Színház volt tagja
Várady Árpád színművész a szegedi Nemzeti Színház és a budapesti Fővárosi Operettszínház volt tagja
Köváry György író-konferancier a bécsi «Kurier» munkatársa

Belépődíj: 5 DM — Diákjegy: 3 DM

Jegyek elővételben a kölni Magyar Ház portáján kaphatók
Jegyárúsítás a helyszínen az előadás napján 19 óra 50 perctől

Szeretettel várjuk Önt és kedves Családját

A R e n d e z ő s é g

Burg. Kastl. A magyar reálgimnáziumban megkezdődött az iskolaév Veni Sancte-val. Az intézetnek 451 tanulója van a jelen iskolaév elején. Feltűnően sok az újak között az Amerikából érkezett leány és fiú. — Az intézetben megalakult a polifonikus énekkar, amely az október 6-iki nemzeti ünnepen szerepelt először sikerrel. — A gimnázium növendékeinek szentmiséjét minden hónap utolsó vasárnapján d. e. 11.15 órától 12-ig megint közvetíti a Szabad Európa Rádió müncheni stúdióján keresztül.

Nagy eseménye volt az új iskolaévnek az a futballmeccs, melyet a magyar diákok csapata a Rohr-i bencés gimnázium csapatával játszott s amelyen a magyar csapat 5-1 arányban győzött. Az egyik svájci szülő, aki jelen volt a mérkőzésen és a csapat tagjait magyaros vendégszeretettel meg is vendégelte, elragadtatva írja: A szakember tárgyilagosságával meg lehet állapítani, hogy némelyik már most a lábában hordja a magyar futballeszillagok erejét. Csak az egészséges, sportszerű életmód és rendszeres kemény munka kell hozzá, hogy valóban jó eredményeket érjenek el. Mi szülők tudjuk és érezzük, hogy a mai erkölcselen világban a mi részünkről sok türelme és szeretetre, a fiaink részéről pedig nagy önfegyelmre van ahhoz szükség, hogy ne csak a sportpályán, hanem az életben is megállják majd a helyüket elődeikhez méltóan... Minden magyart kérünk, szeressük és támogassuk a legértékesebb szellemi és erkölcsi jellegráncunkat és mindenekelött ezt azzal mutassuk meg, hogy támogatjuk a büntönszenvedett igazgatót és hűségese munkatársait, a mi gyermekeinknek neve-
lőit és tanárait!

Bécs. A bécsi magyar egyházközség a Szent István millenniumra való tekintettel előadásorozatot indít az Apostoli Hitvallásról. Az előadások célja a hallgatókat megerősíteni hitükben úgy, hogy az előadók elmélyítik előttük az egyes hitigazságokat. Havonként egy előadás lesz, a hónap második péntekjén. Az első november 14-én este 19 órakor kezdődik a Szent István Otthonban.

Heidelberg. A Nyugateurópai Magyar Társaság az 1948-as és 56-os magyar szabadságharcok emlékére Heidelbergben ünnepélyt rendezett, amelyen felszólaltak Ujlaky Zsigmond, Csaszakóczy Emil, Mészöly Lóránd, Foky Gruber Gyula és Klimó Mihály. Az ünnepély után Nánássy János evangélikus lelkész tartott istentiszteletet.

Klagenfurt. Németh Béla magyar lelkész kereszt Szatmári László református teológus svájci címét, hogy a tanulmányai folytatásához szükséges és nála egy közvetítő által lehetővé helyezett okmányait neki továbbítani tudja. Személyi ada-

itai: Született 1940 március 11-én Budapesten. Apja: Sz. Antal gépkocsivezető. Anyja: Hőnyi Ilona.

Löven. R. P. Adám János, a külföldön élő magyar jezsuiták viceprovinciális, a Löveni Magyar Kollégium helyettes-igazgatójának P. Nagy Ferenc S. J. teológiai tanárt nevezte ki, aki eddig Montréal-ban (Canada) tanított. Az 1969-1970 akadémiai évben a löveni magyar diákok létszáma harminc; az egyetemen tizenegy magyar-származású tanár és tanársegéd működik. A Kollégium kápolnáját az elmúlt nyár folyamán teljesen újjáépítették és a liturgikus előírásoknak megfelelően új berendezéssel látták el. — Okt. 16-án Melezer Béla egyetemi tanár előadást tartott a Magyar Kollégiumban «Ötven év után» (A dunai nemzeti államok függetlensége) címmel. — Okt. 24-én a Magyar Kollégium fiatalsága szüreti bált rendezett, amelyre a Belgiumban élő szülőket is meghívták.

Tilburg. A Pax Romana hollandiai csoportja október 18-19-én hétfői összejövetelt tartott. Az előadó és vitavezető Dr. Vass György SJ volt, aki «A kereszténység és az emberiség jövője» címen tartott bevezető előadást.

Bern. A berni magyar lelkesítés területén október 19-én Thun-ban és Biel-ben, okt. 26-án pedig Bernben a szentmisét az 1956-os szabadságharc hőseiért ajánlották fel.

Cleveland, Ohio. Dr. Nádas János kiadásában jelent meg Clevelandban «A VIII. magyar találkozó krónikája» szép nyomdai kiállításban 264 oldalon. A kötet beszámol azokról az előadásokról, melyeket neves előadók tartottak a trianoni békéről és annak káros következményeiről. Az előadástorozatotoktól évről évre az Árpád Akadémia rendezte meg egyre nagyobb sikerrel. Az idén november 28-30. között tartják a kilencedik magyar találkozót, amelynek feladata Szent István királyunk millenniumának méltó megünneplése. Ennek a találkozóknak a keretében tartják az Árpád Akadémia negyedik rendes közgyűlését is. Az Akadémia a szabadföldön élő tudósok, kiváló művészek és írók testület, amely közös munkával, nagy áldozatok árán ápolja az emigrációban a magyar kultúrát. A kötet megjelenésének az ad különös jelentőséget, hogy a jövő évben lesz a gyászos trianoni békekötés ötvenedik évfordulója.

Bécs. A bécsi magyar cserkészcsapat nyári táborát az idén Fusch-See mellett tartotta július 5-20-ig. A táborozáson 15 cserkész vett részt s valamennyien megelégedve és felrisszelve tértek haza a festői szép és táborozásra kitűnően alkalmas helyről.

A katolicizmus helyzete Romániában

Johann Georg Reismüller, a Frankfurter Allgemeine Zeitung keleteurópai munkatársa a tekintélyes lap október 7-iki számában azzal a kérdéssel foglalkozik, milyen engedményeket tesz a kommunista állam a magyaroknak és németeknek Romániában.

Tekintettel arra, hogy a romániai katolikus egyházat ma szinte kizárólag a magyarok és németek alkotják, a katolikusoknak tett minden engedmény egyúttal a kisebbségeknek is szól. Bukarest, úgy látszik, valamire készül. Nemrégiben megjavították a román fővárosban a Nunciatura épületét. A katolikusok közül sokan remélik, hogy a párt és az állam vezetői belátták: a hosszú ideig tartó embertelen, durva üldözéssel nem tudták tönkretenni az Egyházat. Talán ez a belátás és a külföldi kapcsolatok szükségessége készítette a kormányt arra, hogy Márton Áron erdélyi püspököt kiengedje a börtönből, 1967-ben feloldja háziőrizetét és szabad mozgást biztosítson számára egyházmegyéjében.

A kisebb engedmények közé tartozik a megfigyelők véleménye szerint, hogy a templomi hitoktatást az utóbbi időben nem zavarják. Az egyházi esküvő miatt nem zaklatják az állami alkalmazottakat és a templombajárás sem számít ideológiai bűncselekménynek, mint a múltban volt. Több katolikus plébános megjegyezte: olyan emberek is feltűnnek az istentiszteleteken, akiket régóta nem láttak templomban és azt hitték rólok, hogy elszakadtak az Egyháztól. De Bukarest még nem nyilatkozott, hogy ezeket az engedményeket a Vatikánnal való tárgyalások lehetősége miatt tette. A bizakodók remélik, hogy erre előbb-utóbb sor kerül, hiszen sok probléma vár megoldásra.

Melyek ezek a problémák?

Elsőnek említi a frankfurti újság munkatársa a megüresedett püspöki székeket: Bukarestben, Nagyváradon és Temesvárott. Az egykori megyéspüspökök nagy része a kommunisták börtöneiben és a kényszermunka táborokban pusztult el sok egyházi vezetővel és pappal meg szeretettel és világi katolikusokkal együtt. Márton Áron erdélyi püspök az egyedüli megyéspüspó, aki túlélte a román kommunisták börtönét.

Megoldásra vár a papi utánpótlás kérdése is. Pillanatnyilag a romániai katolikusoknak egy

papnevelő intézetet engedélyez Bukarest, melynek két részlege működik: a magyarok és németek számára Gyulafehervárott, a kevés román nyelvű katolikus pedig Jasiban végzi teológiai tanulmányait. De mindkét intézetben numerus clausus van, azaz a papi pályára jelentkezők közül csak az államilag engedélyezett néhány jelöltet lehet felvenni.

Az utóbbi hónapokig teljesen hiányzott a katolikus nyomtatvány. Az idén engedélyezték Erdélyben egy kisebb imakönyv kiadását néhány ezer példányban.

Megoldásra vár az is, hogy a katolikus papokat ne zaklassák, ha temetésen néha románul beszélnek a család kérésére. Az ortodox egyházi vezetők a román prédikációt katolikus propagandának minősítik az ortodoxok megtérítésére. Ez vonatkozik főleg Bukarestre és a jasi egyházmegyére, de sok esetben Erdélyre is, ha görögkatolikus románok katolikus papot kérnek halottaik temetésére. Úgy látszik, Justinian Marina román ortodox pátriárka és hívei nem bíznak abban, hogy a kommunista állam brutális támogatásával végrehajtott «egyesülés», melynek során a görögkatolikusokat erőszakkal beolvasztották az ortodox egyházba, sikerrel járt. A görögkatolikusok nagy része nem szakadt el a katolikus egyháztól és joggal várja az alkotmányban elismert vallásszabadság jegyében a görögkatolikus egyház helyreállítását — írja a Frankfurter Allgemeine keleteurópai tudósítója.

F. K.

A Németországi Magyar Szervezetek Központi Szövetsége Elnökségi Irodája minden hétfőn 9 - 15 és minden pénteken 15 - 19 óráig áll tanácsadással honfitársaink rendelkezésére.

Címünk: Zentralverband Ungarischer Organisationen in der Bundesrepublik Deutschland e. V. — München 22, Zweibrückenstrasse 2/II.
Telefon: 0811 - 294576.

Rentenanstalt

Die Rentenanstalt ist die älteste und grösste schweizerische Lebensversicherungsgesellschaft. Unsere Generalagenturen in der ganzen Schweiz sowie unsere Sprechzimmer am Hauptsitz stehen Ihnen jederzeit kostenlos zur Verfügung. Wir beraten Sie gerne — auch in ungarischer Sprache — über sämtliche Formen der modernen Lebensversicherung.

Rentenanstalt a legidősebb és legnagyobb svájci életbiztosítási társaság. Vezérképviselőink egész Svájc területén, valamint fogadószobáink főépületünkben minden időben díjtalanul rendelkezésére állnak. Szívesen szolgálunk megfelelő fölvilágosítással és tanácsadással — magyar nyelven is — a modern életbiztosítás minden formáját illetően.

Schweizerische Lebensversicherungs- und Rentenanstalt

Hauptsitz in Zürich, General Guisan-Quai 40
Tel. (051) 27 29 30

Niederlassungen in
München, Paris, Amsterdam, Brüssel, Liverpool / London

Párizsi levél

Nemcsak Párizsban, de országos viszonylatban is a jogászok nagy érdeklődéssel követik annak az olasznak az esetét, aki azért gyilkolt, hogy újból nőülhessen. Családjával boldogan élt Franciaországban, amíg meg nem szállta az ördög. Akkor elhagyta nejét és gyermekeit is és összeköltözött az új nővel. Azonban a nő rokonsága sürgette a házasságot, az ember olasz lévén nem tudott válni és azt hitte, legjobb megoldás az özvegyesség lesz. Ez az eset újból napirendre hozza a válás problémáját azokban az országokban, ahol ez az intézmény ismeretlen.

A katolikus egyháznak a válással szemben tanúsított hajthatatlan álláspontja nagyon sok családba újból visszahozta a relatív boldogságot vagy legalábbis nem súlyosbította a család helyzetét krízis alkalmával. Korunkban megszoktuk, hogy nem konfessionális államban élünk, megszoktuk a polgári házasság létezését, s ahol van polgári házasság, ott van polgári válás is. A törvényhozónak azonban ügyelni kell arra, hogy csak erősen fékezve engedjék meg a polgári házasság felbontását. Sohasem szabad szem elől téveszteni azt, hogy a válás áldozatai az ártatlan gyermekek, akik féláravákká lesznek annak ellenére, hogy két mamájuk vagy két papjuk is van. Bizonyított tény, hogy a fiatalok túlnyomó része rendezetlen családi körben nőtt fel. Nevelője nincsen, otthona az utca s onnan kerül javítóintézetbe. A javítóintézet pedig csak előszobája a börtönek. Ezért, a gyermekek megmentése érdekében is roppant kényesen kell bánni a válás problémájával. A liberális rendszer ezen a téren is bomláshoz vezethet, mint más szervezet terén is.

A világ legnagyobb szellemi szervezetébe, a katolikus egyházba is új szellemet vezettek be, liberálisabb szellemet. Félő, hogy lassan megszűnnek mindazok az elvek, amelyek a hívőket önfegyelmre tanították. A pénteki önmegtartóztatás megszűnt, a vasárnapi mise már szombaton is hallgatható, a Szentostyát az áldozó hívő maga veszi ki a kehelyből, sokan már azt is hirdetik, hogy bánat esetén gyónás nélkül is lehet áldozni. Ennek következtében, sok hívő bizonytalanná vált hitében, sok pap otthagya a reverendát, mert elvesztette hitét. A liberalizálódás csúspontja annak a 180 papnak az összejövetele Romában, akik radikális reformokat óhajtanak bevezetni s akik — a napi sajtóban megjelent hírek szerint — kijelentették, hogy a pápaság botrány. Ez a különböző országokból összejött 180 pap talán szintén elvált szülők gyermekei?

Még a harmincas években úgy Franciaországban, mint egyéb olyan országban, ahol erős egyházellenes hangulat uralkodott, bizonyos fegyel-

mezzel szervezetek hívhú tagjai azt a megbízást kapták, hogy gyermekeiket teljes antiklerikális nevelésben részesítsék és a szervezet által meghatározott pályára küldjék azért, hogy ott fejtsék ki a katolikus egyház ellen irányuló bomlasztó munkájukat. Ezek a fiatalok tanítói és tanári pályára léptek, mert ott tudják legjobban mételezni az ifjú lelkeket. Több olyan is akadt, akit tervszerűen papi pályára küldtek azért, hogy belülről bomlasszák az egyházat. Erdekes lenne azt a 180 kontesztáló papot ilyen szemszögből «lekáderozni».

Ha az egyházban megindult liberalizáló mozgalom nem lassul meg kellő időben, az igen káros hatással lehet a családnak, a nemzet alapjának fejlődésére. A korábbi generációk, az elveknek szigorú betartására nevelt ifjúság komoly és egészséges világnézetet vitt magával az életbe, amelynek segítségével megoldotta személyi és társadalmi problémáit. Ilyen világnézet volt csak képes arra, hogy megóvja az embert a tévhitektől és ilyen hívő nem esett, mert nem eshetett politikai szélsőségbe, sem jobbra, sem balra.

De mi lesz az ilyen világnézet nélküli vagy nevelésében elhagyott gyermekkel? A *Le Figaro* című párizsi napilap nem régebben roppant lenyűgöző, de igen szomorú riportot közölt. Írója Nepálban találkozott igen sok 16 és 19 év közötti európai ifjával, akik odautaztak meglelni a földi boldogságot. Francia, német, skandináv ifjak vesznek ott el. Leírja, hogy találkozott egy párizsi leánnyal is. Párizsban élő nagyon gazdag szülőknek bájos, 16 éves szőke gyermeke. Párizsban a leány iskoláit végezte, amikor szüleit is elérte a tétlen betegség: a válás. Anyja nagyvilági hölgy, atyja roppant elfoglalt, felelős állást betöltő fontos személyiség. A gyermeket a bíróság az atyára bízta, aki pedig elfoglaltsága miatt keveset törődhetett a leánnyal. Az elvált szülők között versengés indult meg és mindkettő úgy akarta leányának kimutatni szülői szeretetét, hogy pénzzel tömték. Így 16 éves korában a gyermek tele volt pénzzel, de egyedül, elhagyatva állt az életben. Egy nap, a Szajna partján, egy holland fiú Buddha-képet rajzolt a járdára s mellé írta: «Egy frankot Katmanduért». Nyomban adott egy frankot, hogy megtudja, mi is az a Katmandu. S a holland fiú meséje után ez a támasznélkül álló fiatal leány is ábrándozni kezdett Katmanduról, amelyről azt hitte, hogy ott van a világ legmagasabb csúcsa tövében, a Himalája völgyében a földi paradicsom, hogy ott mindenki testvéri szeretetben él, hogy ott mindenki mindenkivel megosztja örömét és bánatát, hogy ott mindenki csak a fák gyümölcseiből táplálkozik. Ez a fiatal leány, aki jómódban nőtt fel, de aki sem szeretetet sem hitet nem

kapott, céltalannak látta itteni életét. Hirtelen vonzást érzett az Everest-csúcs, Tibet, a buddhizmus iránt s így utazott el a holland fiúval Katmandu felé. Mivel a papának azt mondta, hogy Svájcba és Jugoszláviába megy sietni, a szükséges iratok is csakhamar elkészültek.

Konstantinápolyig minden rendben megy. Ott találkozunk egyéb országokból érkező s ugyancsak Katmanduba induló több fiatalal. Pénz is van még, de már mindig szűkebben. Most már a pénzt is megosztják azokkal, akiknek szülei nem dusskálnak földi javakban. Itt, a Boszporus partján találkozunk azok, akik Katmanduba indulnak boldogságot keresni és azok, akik onnan visszafelé jönnek. Ez utóbbiak kevesen vannak, mert csak azok térnek vissza, akikben a kalmár szellem uralni tudja a szenvedélyeiket. A visszatérők már hoznak kábítószereket azért, hogy itt értékesítsék. Ez a kisebbség, a többség ott marad. Ott marad örökre. Sztambul városából már göröngyösebb az út. Kevesebb a pénz, több a huligán. Innen autóstoppal indulnak tovább s hosszú hetek múlva érkeznek meg Nepálba.

Már Indiában nagy nyomorra találnak, már ott sem tudnak pénzt szerezni, még táplálkozni is csak nehezen. Kimerülve érkeznek Katmanduba, ahol még nagyobb a nyomor, még kevesebb a pénz. Nepálig még aránylag bizonyos rendezett társadalomban utaztak. De itt már teljes a szabadság a kábítószerek terén. A hasist a piacon

árulják, kábítószer mindenütt kapható, nem is drága, mert pénzben hiány van. S itt találkozott az újságíró francia ifjakkal, kik egy pincehelyiségben feküdtek kábultan, legyengülve, minden akaratuk nélkül, szenttelenül beletörődve abba, hogy itt hervadnak el. Itt találkozott az újságíró azzal a bájos, 16 éves szőke párizsi leánnyal, akit jómódú szülei mégis várnak hazra, de aki a pincében feküdvé mozdulatlan, napokon át, maga alá piszkítva, teljesen elálatiasodott. Itt álatiasodnak el a szebb jövőre érdemes európai ifjak. Elálatiasodnak és elpusztulnak.

Nem kerülhet soha ide az, aki megfelelő vallásos nevelést kapott, aki szüleitől is csak jó példát lát, mert az, aki vallásának gyakorlása közben kötelező rendszabályokkal fegyelmezi is önmagát, olyan világnézetet kap, hogy az élet redkivüli eseteiben sem tér le a helyes útról. Ezért szükséges a családi élet megszilárdítása, ezért szükséges bizonyos önfegyelmezési szabályok megtartása.

S annak a párizsi hitvesgyilkos olasznak, aki csak azért ölt, mert más nőt akart feleségül venni, ezért dobta oda egész családját, gyermekei jövőjét, megtagadva gyermekei nevelését is, enyhítő körülményeket elismerni nem lehet.

Dr. Leh Tibor

UNGARN - WOCHEN

(MAGYAR - HETEK)

19. November - 18. Dezember

(ausgenommen Sonntage)

Eine gastronomische, folkloristische Aktion für Feinschmecker und Liebhaber von echt ungarischer Ambiente und Gemütlichkeit.

Ungarische Meisterköche aus Budapest und das Zigeuner-Ensemble Béla Sárközi heißen Sie herzlich willkommen dem

Flughafen Basel - Mulhouse.

— Altungarische, transsylvanische und bäuerliche Spezialitäten in authentischer Zubereitung.

— Ungarische Spitzenweine auserlesener Qualität.

— Csárda-Musik dargeboten durch erstklassige Zigeunerkapelle.

Reservieren Sie Ihren Tisch rechtzeitig.

Tel. (061) 44 51 66

INTERNATIONALES RESTAURANT
FLUGHAFEN BASEL-MULHAUSEN

Friedrich Overbeck centennáriuma

Száz évvel ezelőtt, 1869 november 12-én halt meg Romában, nyolcvan éves korában az egyházi festészet újjáteremtője és a római művészkolónia köztiszteletben álló vezére, Friedrich Overbeck. Földi maradványai a San Bernardo-templomban nyugsznak, fehér márvány síremlék alatt.

A művész protestáns családból származott, apja Lübeck város polgármestere volt. Művészeti tanulmányait a bécsi akadémián végezte, de már akkor szembefordult az akadémia hideg szellemével, mely a görög-római művészet üres utánzásában élte ki magát. E klasszicizmussal szemben az alig húszéves Overbeck fiatal festőtársával megszervezte a Sankt Lukas Bruderschaftot 1809-ben, célul tűzvé ki a nemes értelemben vett vallásos művészet újjáélesztését. E fiatal festőcsoporthoz a kor-renaissance és az ifjú Raffael művészetét tekintette mintaképének. Őket igyekeztek követni, technikában és hittel telt lélekben egyaránt.

1810 elején a Bruderschaft tagjai, Overbeck vezetése alatt, leköltöztek Bécsből Rómába és ott a Sant' Isidoro kolostorban lettek otthonra (a mai Via Vittorio Veneto-n). Ott hamar kialakult a német léleknek annyira megfelelő szigorú céhrendszer, alapszabályokkal, összejövetelekkel, felvételi formákkal s az elmaradhatatlan filozófiával. A Lukasbund tagjai külsejükben is kifejezésre jutatták zártkörű testülethez való tartozásukat. Legtöbbjük hosszú haját viselt, mezítelán saruban járt, mint a szerzetesek és elkülönítette magát a nem «céhbeli» művészekről. Erre joguk is volt, mert a Bruderschaft valóban nagy és nemes célokat maga elé tűzött, szinte forradalmi alakulat volt, mely a klasszicizmus sivársága után új utakat keresett és talált. A fiatal művészek túlnyomó része szívvel-lélekkel csatlakozott hozzájuk. «Nazarénusoknak»-nak is hívták ezt a művészcsoportot, az általuk követett művészetet pedig «Nazarénus művészet»-nek. Ez az elnevezés ment át a művészettörténeti használatba is.

A nazarénus iskola nemzetfeletti kiválogatást jelentett. Főértékét az adta, hogy felfedezte a katolicizmus gazdag kulturális értékeit és azokat a felfedezés örömeinek tüzes buzgóságával propagálta. Hogy miért éppen Romában? Mert Róma azt a szerepet töltötte be abban az időben, melyet később, a naturalista-impressionista korban Párizs: a művészeti világ középpontja volt. A nazarénus művészet virágzása a huszas-harmincas években Overbeck érett férjkorával esik egybe. Az ő személyes varázsa, vezéri szerepre való adottsága volt a Bruderschaft fő-összetartó ereje.

Mivel a nazarénus művészet a katolicizmusban gyökerezett, hívei mind katolikus hitre tértek. A sort maga Overbeck kezdte meg 1813-ban, utána Schnorr von Carolsfelddel együtt sok művész tért át a katolikus hitre és lett igen buzgó, sőt harcos katolikus. A konverzációk folytak a későbbi évtizedekben is.

Az elméleti megalapozás érdeme a három vezető művész: Overbecké, Corneliuszé és Schnorr von Carolsfeldé. Ők megszabták az irányt, felállították a magas művészet principiumait, a többi az utódokra maradt. A nazarénus művészet virágzása nem sokáig tartott, mert hívei is azt tették, amit másoknál megvetettek: elmúlt idők művészetét próbálták feleleveníteni. Overbeck túlélte saját művészetének hanyatlását is, de ez nem csökkentette jelentőségét a század első felének művészetében.

Szűkebb körének magyar tagjai közül külön hely illeti meg Szoldatics Ferencet (1820-1916), akit «az utolsó nazarénus» néven tart számon a magyar művészettörténet. És méltán. A magyar művész, majdnem egy évszázados élete során törés nélkül áthozta a nazarénus művészetet a mi századunkba. 1855-ban ment le Rómába, ott rögtön Overbeck köréhez csatlakozott s hatvanhárom évig alkotta mély hittel telt vallásos fest-

ményeit. Bár végleg Romában telepedett le, olasz nőt vett feleségül és gyermekei már olaszokká lettek, magyar voltára mindig büszke volt és még késő öregkorában is legszívesebben magyarul beszélt. Magyar honfitársai mindig felkeresték öreg barátjukat, «Szoldatics bácsi»-t a Palazzo Venezia saroktoronyában lévő műtermében, hogy gyönyörködjenek éteri tisztaságú vallásos képeiben. 1916-ban, az első világháború alatt halt meg.

Egyik fia, Giorgio Szoldatics, szintén kiváló festő lett és előkelő szerepet vitt az olasz művészeti életben. Egyik közismert műve: Lisieuxi kis Szent Teréz idealizált félalakos képmása, kezében virágokkal, örök mintaképpé lett a kedves kis szentről készült későbbi ábrázolásoknak és mint kis szentképecske is világszerte elterjedt. Ime, az Overbeck által elindított tisztult vallásos művészet termékenyítőleg hatott a huszadik század művészetére is.

Magyar festészetünk sokat köszönhet Overbecknek és iskolájának. Művészetünk történetében külön hely illeti meg az Overbeck-követőket, akik új szellemet hoztak egyházi festészetünkbe.

Halálának századik évfordulóján illő e rövid megemlékezéssel adoznunk a nagy német mester emlékének.

Dr. Biró Béla

Magyar órásmester

sokéves gyakorlattal, mindennemű óra és ékszer javítását vállalja, garanciával.

Rendkívül jutányos árak!

Kérjen ingyenes tanácsot óra és ékszer vásárlása előtt.

Groszman Miklós

Neuweg 8, Hölstein BL.

Tel. (061) 84 63 56. Hívható este!

Dr. HAMSÁG JENŐ

Flóra Gyógyszertára

szállít Magyarországra és a világ bármely részébe gyógyszereket.

Badenerstr. 85.

8004 Zürich.

Tel. (051) 25 21 40

SENT ISTVÁN ZARÁNDOKHÁZ

A Szent István ház várja magyar vendégeit. Római tartózkodásunk idején nyugodtan igénybe vehetjük és bátran ajánlhatjuk ismerőseinknek is, mert olcsó áron kényelmes szállást és jó magyar ellátást biztosít.

Egy napi szállás és ellátás 2500 líra. (A fürdőszoba közösen használható.) Magánfürdőszobával az ár 300 lírával több.

A ház előnyös azért is, mert a magyar vendégeknek magyar vezető tud adni a város megtekintésére. Ezt a városrészt autóbussz-járat kapcsolja össze a belvárossal, s az autóbussz a ház mellett áll meg. Római utunk előtt azonban ne feledkezzünk meg arról, hogy a szállást előzetesen és időben biztosítsuk a ház igazgatójánál.

A Szent István Ház címe: Casa di S. Stefano, via del Casaleto 481 — 001 49 Roma, Italia.

Telefon: 53 75 319 és 53 77 361.

A Ház megközelíthető: a római Termini pályaudvartól a 27-es busszal a végállomásig (a 27-es busz csak este 21.30-ig közlekedik); a 27-es végállomásánál át kell szállnunk a 144-es buszra. A város nevezetességei onnét kb. 40-60 perc alatt érhetők el.

Életünk kenyeré ...

A NOVEMBERI LITURGIKUS NAPTÁR:

- nov. 1. Mindenszentek ünnepe.
 nov. 2. A Pünkösöd utáni 25. vasárnap — és Halottak napja (mivel az idén vasárnapra esik, az Egyház liturgiája nov. 3-án emlékezik meg az összes elhunytokról).
 nov. 9. Pünkösöd utáni 24. vasárnap.
 nov. 16. Pünkösöd utáni 25. vasárnap.
 nov. 25. Pünkösöd utáni 26. vasárnap, egyben az egyházi év utolsó vasárnapja.
 nov. 30. Advent 1. vasárnapja.

2. ÜNNEPEK NOVEMBERBEN:

Mindenszentek ünnepe (nov. 1.) parancsolt ünnep. Isten megdicsőült választottait ünnepljük. Azokat is, akikről nem írnak a szentek aktái, akiknek nincs külön ünnepük, akiknek talán nevét is elfelejtette már az emberiség ... A névtelen, egyszerű Isten-szolgálat hőseit: édesapákat, édesanyákat, ifjakat, öregeket, akiknek neve belekerült az «élet könyvébe». Ezekről írja Szent János látomásában:

«...akkora sereget láttam, hogy meg sem lehetett számlálni. Minden nemzetből, törzsből és nyelvből. Ott álltak a trón és a Bárány színe előtt, fehér ruhába öltözve, kezükben pálmaágakkal ...»
 (a mise szentleckéjéből)

A nem parancsolt ünnepek közül kiemelünk kettőt:

Magyar szentek ünnepe novemberben:

Nov. 5. Szent Imre herceg. Ahogy az ének mondja róla: Ó «Magyarország éke, a szűz-tiszta élet legszebb példaképe, serdülő ifjak pajzsa, menedéke.» Ideálok keres ma is az ifjúság, eszmény kell, cél, példakép. Erőforrás hiányzik élete mai sokrétű világában. Nekünk, magyaroknak, minden magyar ifjúnak, legyen bárhol a világon, beszéljen bármilyen nyelvet, Szent Imrét adta az Isten. Fontoljuk meg a mise szentleckéjének szavait:

«A tisztaság öregkor nem a hosszú élet adja és nem az évek száma méri. Az igazi ösz haj: az ember bölcsessége, az igazi aggkor: a szepőtelen élet.»

Mennyire aktuális tanítás ez ma ifjúságunknak! Imádkozunk Szent Imréhez, hogy legyen valóban «pajzsa, menedéke» gyermekeinknek, közbenjárásával védje, ne engedje elveszni ifjúságunkat.

Nov. 19. Árpád-házi Szent Erzsébet ünnepe. — Thüringiai Erzsébetnek ismeri a világ, tisztelik, szeretik világszerte, de mi magyarok mégis mint az Árpád-ház virágát emlegetjük és büszkék vagyunk rá, hogy az irgalmas felebaráti szeretet közkedvelt nagy szentje, a fiatalon négy gyermekkel özvegyen maradt, szenvedésében Te De-

umot éneklő, alázatos Erzsébet a magyar föld virága.

«Szent Erzsébet asszony életéről, emlékezzünk sok jó tételéről. Mi is ötlet kövessük, azon legyünk: amit benne dicsérünk, cselekedjünk.»
 (SZVU. 503.)

A novemberi vasárnapok az egyházi év utolsó vasárnapjai. Advent első vasárnapjával új egyházi év kezdődik. Amint már az októberi számban Galambos Irén OSB cikkéből értesültünk róla, Advent 1. vasárnapjával kezdjük a szentmisét új rend szerint végezni. Lelkészeinktől megkapjuk a közelebbi tájékoztatást a mise új szertartására vonatkozólag. Készüljünk fel rá lélekben, örömmel csatlakozzunk majd és kapcsolódjunk bele az új miserend szerint a szentmisébe, hogy az valóban a legteljesebb Istenközelségbe vigyen bennünket, hiszen az új miserend éppen ezt célozza: érthető közelségbe hozni, igényeinknek még jobban megfelelő keretek közt ünnepelni az újszövetség legszentebb áldozatát (a lelkészek «Az új Ordo Missae hivatalosan jóváhagyott magyar szövegei»-it nálam megkaphatják).

November hónap mottója lehet számunkra az egyházi év utolsó vasárnapjának szentleckéjéből Szent Pál tanítása, aki arra int bennünket, hogy úgy járjunk az életúton, hogy bármikor nyugodtan számot adhassunk életünk minden cselekedetéről Istennek:

«Isten akaratának ismerete váljék bennetek teljessé minden lelki bölcsességgel és okossággal együtt. Csak így tudtok mindenben tetszését keresve az Úrhoz méltóan élni: minden jöttében gyümölcsözni és Isten ismeretében gyarapodni. Erősitse meg nagy erővel fölséges hatalmából, hogy mindvégig kitartsatok és állhatatosak legyetek.»

5. MEGEMLEKEZÉS AZ ÖSSZES MEGHOLTAKRÓL:

Az egész hónap vezérgondolata a keresztény ember számára: a «szentek egységének» keresztény tanítása. Az ősegyházban, ha keresztényekről beszéltek, csak egyszerűen így mondták: a szentek (I. Szent Pál leveleiben). Kereszténynek lenni annyit jelentett — és jelent ma is — szentnek lenni. Ahogy az őszövetségben olvassuk az Úr parancsát: «Szentek legyetek, mert én szent vagyok, mondja az Úr.» A keresztények egységének hármasság nagy csoportja van ebben az értelemben: a megdicsőült szentek, akik célhoz értek és Istennel közbenjáróink; mi a földön küzdő keresztények, akik életünk gondokkal, küzdelmekkel terhes útján vándorlunk a cél felé; és a tisztító tűzben szenvedő lelkek, akik várják az engesztelő szenvedés boldog jutalmát, az örök életet. Most novemberben különös figyelemmel tudatosítjuk, hogy e g y b e t a r t o z u n k. Imádkozunk elhunytainkért, áldozatot mutatta-

tunk be értük ... mi magunk jócselekedeteinket, önmegtagadásainkat értük ajánljuk. Tegyük meg ezt. Segítsünk a szenvedő lelkeken. Hozzánk tartoznak ők, várják ezt tőlünk. Az őszövetségi ember hitét fogalmazza meg a Makkabeusok könyve:

«Kétségkívül szent és üdvösséges gondolat az elhunytakért imádkozni, hogy feloldozást nyerjenek bűneiktől.»
 (halottaknap 2. mise szentleckéjéből)

Arra is gondoljunk ezekben a napokban, hogy mi is eljutunk majd életünk döntő lépéséhez: amikor meg kell jelennünk Isten előtt — és imádkozzuk őszintén a halottaknap 2. szentmise himnuszával:

«Kegyes Jézus, kérlek téged: értem álltál emberséget, ne adj érdem gonosz véget.»

Munkád, könnyed értem veszték: ennyi kínod, szent keresztet ne maradjon céljavesztett.»

Bírja a bosszulásnak, add kegyelmét tisztulásnak, még itt nincs a számadásnap.»

Dr. Iván László

SOROK EGY OTTHONI LEVÉLBŐL

«...Magunkról mit írjak? Tegnapelőtt temettük K. Atyát ... Itt Dorog mellett volt plébános egy kis faluban, Nagysápon. Csak néhányszor találkoztam az életben vele s így csupán néhány mondatot tudunk egymással váltani ... De ezek alapján is igen szerény és komoly embernek tartottam. Hirtelen halt meg 15-én, egy szívinfarktussal. Temetése ékezzölása volt az igaz ember távozásának. Az egész egyházmegye papsága megindult, a hívek a környékből közelről és távolról. A temetőben — mely festőien egy domboldalon van, ahová odalátzik a Dobogókő — tábori gyászmise volt. A hívek körmenetben vonultak ki énekszóval és imádkozva. A búcsúztatásban felválták végrendeletének híveire vonatkozó részét. Nem maradt ott szem szárazon! Mikor aztán akarata szerint a temető megújított keresztje tövében örök nyugalomra helyezték, a nagy tömeg virágcsokrot hullatott a nyitott sírba.»

«Ilyet még nem láttam s ez annyira spontán volt és jellemelő. Nem öregasszonyok és kisgyermek, hanem ifjak tették lelkesedéssel és meghatódva. Ott maradt hívei között halálában is, hogy esdekellen értük odajönn.»

MEGHÍVÓ

A baseli Sport-Club Hungaria 1969. nov. 15-én 20.30 órai kezdettel a Stadtcasino nagyszobájában «Katalin Bált» rendez, melyre Önt, nb. családját és kedves ismerőseit szeretettel meghívja a Rendezőség.

Közreműködnek:

a baseli magyar táncsoport,
 Cseh Zsigmond 5-tagú magyar táncgyűjtése

Belépődíj:

egyszemélynek 12.— Fr.
 Párosjegy 18.— Fr.

Elővétel és helyfoglalás:

Ung. Spez. Basel, Dufourstr.
 Tel. 061 - 24 05 14

Emlékezzünk

1869 november 2-án, 100 évvel ezelőtt született Ignóus író. Eredeti neve Veigelsberg Hugó, de könyvei és főbb írásai Ignóus néven jelentek meg, s ezt választotta később családi neve mellé polgári nevévé is. Emigrációban élt, és csak 1948-ban tért haza «meghalni». 1949 augusztus 5-án hunyt el Budapesten.

A Nyugatban, az első számban ezt írta: «... A nap s az emberiség s a történelem keletre nyugatra tart. Kelet népének is ez az útja, s ha járja: azon nap alatt jár, annak az emberiségnek jele, annak a történelemnek alakítója, mint a legnagyobb nemzetnek. Kicsínységében tán nem szabad, hogy viszont lenézze, akik őt lenézik s nagyon kell szeretnie, akik őt szeretik. A szeretetnek sok módja van s egyet sem szabad fitymálnia; fia pedig mentül kevesebb van, annál több iránt kell türelmesnek lennie. Ez minden, amivel a kelet népe a nyugatnak tartozik. Ennyit megér az, hogy mégis csak magának él, amikor részt vesz a világ életében s hogy a helyzet, melyen kívül a nagy világon más nincsen számára, ez a nagyvilág mégis csak az önnön biztonsága órálló helye gyanánt védje és bástyázza körül. A Csaba útja az égen írt utat honfoglaló kelet népének. S így van megírva, hogy égen és földön, tudásban, szépségben és munkában mindenütt honfoglaló legyen kelet népe.»

1579 november 15-én, azaz 390 évvel ezelőtt halt meg Dávid Ferenc reformátor, a magyar unitáriusok alapítója. Tanulmányai után a beszercei gannázium igazgatója. 1551-54-ig péterfalvai római katolikus lelkész, de 1552 táján híveivel együtt a katolikus egyházat elhagyva, lutheránus lelkész lett. 1555-ben kolozsvári lelkész lett, itt a papság és a nép legnagyobb részét a lutheri reformáció részére nyerte meg. A magyar ajkúak Dávidot püspökké választották 1556-ban. Eközben a kálvini irányú reformáció Erdélybe is kezd behatolni, és Dávid is Kálvín híve lett, de nem maradt meg hosszabb ideig. — A kálvinista Dávid Ferenc szerint a kereszténység még nem volt visszaállítva eredeti tisztaságában, még sok volt a kálvinista hitrendszerben is az Antikrisztus. Eppen e-

zért minden «emberi találmányt» elvetve, már letért a kálvinizmus útjáról is és Kálvín szavai szerint a Szentháromságot tagadó «pestises szörnyeteg», Blandrata nyomán az «ariánus», vagyis unitárius hitre tért. 1566 március 15-én, a tordai zsinaton már nyíltan kijelentette az unitárius tanokhoz való ragaszkodását. Az évek folyamán hitrokonai nagy többségével összetűzésbe jött. Helytelenül tanította Krisztus imádságát, ezért zsinat elé állították 1579-ben. Itt elítélték tanait, és a már ekkor roskadozó betegeket, holtig tartó várfogságra ítélték. A dévai börtönbe került, ahol rövidesen, nov. 15-én meghalt.

1739 november 17-én, 250 évvel ezelőtt született Teleki Sámuel gróf erdélyi kancellár. 1811 november 14-én kelt végrendeletében Marosvásárhelyen levő palotájában könyvtárat alapított, akkoriban kb. 30-35 ezer kötetből a «tudományoknak, nemzeteknek és hazának előmozdítására». Ennek értékét akkoriban Kazinczy 800 ezer forintba becsülte. A gyűjtemény a könyvtáron (az első világháború után kb. 70 ezer kötet volt), képeken és metszeteken kívül egy nagy ásványtani gyűjteményt is magába foglal, több millió korona értékben. A «Teleki-théka» egyik legnagyobb kincse egy Corvina-kódex. — Teleki 1822-ben halt meg 83 éves korában.

1819 november 22-én halt meg 80 éves korában Baróti Szabó Dávid «deákos költő». Három döntő élménye volt: a kozmikus rend, a kozmikus öröm és a kozmikus tragédia, minden más dolog: stíluszaklat volt neki, egyedül e három roppant élmény bírta ihletett költővé avatni. A székely származású, füstös kis szobában lakó, szederjes arcú, piszkos köntösű, Kassán tanárkodó szerzetes megvetette korának irodalmi ízlését, ellágyulását, könnyed és kecses formái törekvéseit, a világegyetemben állott, a világegyetem mértékével érzett és gondolkodott, mint az antik ember. Erdekes, hogy semmit sem hozott magával a színes, keleties székely mesevilágból, inkább a határör keménységét, szívósságát, spártai lelkét fedezhetjük fel benne. Mérhetetlen emberi szigor élt Barótiban, csak a zsendülő, újuló természet bírta megengyhíteni olykor.

Magyar turistáknak kellemes szállás

a Quisisana pensioiban
 a Mariahilferstrasse mellett.

Wien 6, Windmühlg. 6. T. 57 53 41

«Jungbrunnen»

Hotel-Pension Sonntagsbergen
 700 m magasan.

Bécsből és Salzburgból egyaránt
 1,5 óra a West Autobahnon. —
 Elágazás Amstettennél.

Kitűnő ellátás, polgári árak!
 Magaslati levegő. - Tegyen próbát Ön is!

Ugyanítt 53 közműves telek eladó 5 évi
 részletre is. Víz, villany, telefon-
 vezeték, — aszfalt kész. Gyönyörű
 kilátás az Alpokra és a Dunára.
 Telekár: 150-250 S-ig m 2-ként.

Bécsben a Hietzing-villanegyedben családi
 ház 700 m² gyümölcsösrel eladó 1.1 millió
 S-ért. — Azonnal beköltözhető: 1954-ben
 épült, 1967-ben renovált masszív épület.

Érdeklődni: Hotel «Jungbrunnen» in
 Sonntagsberg, Post 5532 Rosenau a. S.
 Telefon: 07448 - 25504.

Üzleti betársulás

Újonnan alakított adósságmentes idegen-
 forgalmi társaság (G. m. b. H.) több
 millió Schilling értékű szállodával és
 házakkal lehetőséget nyújt betársulni
 10-15 % garantált évi kamat, vagy
 20-30 % évi nyereségrészesedés mellett!

Érdeklődni: Hotel-Pensio «Jungbrunnen»
 3332 Sonntagsberg/Rosenau,
 N. Ö. Austria, Europa.

Somlainé ILONA Stüberl-je

Kis magyar étterem
 a Graben 14. sz. házban

Wien 1. Bräunerstr. 2. Tel. 52 61 91
 Vasárnap is nyitva. Csütörtök szünnap.

«Boutique Maria»

Ruhák, kosztümök, kabátok, kötöttáru;
 párizsi és londoni modellek;
 szalonmunka méret után is.

Pongrácz Mária
 Herreng. 2. Wien I. Tel. 65-50-222

P. Galambos Irén OSO

A szentmise új rendje (II.)

Régen a szentmise két főrészt hittanulók és hívők miséjének nevezték. A zsinat nyomán végrehajtott reform megváltoztatta ezeket az elnevezéseket és most az új miserend a szentmise első főrészt az *Ige liturgiájának*, míg a másodikat *Eucharisztikus áldozatnak* nevezi. Ezt a két főrészt most is mint régen a szentmise bevezető és befejező részei foglalják megfelelő keretbe. A múlt alkalommal ismertem a szentmise bevezető részének az új formáját, amely advent első vasárnapján lép életbe. Most az Ige liturgiájáról szeretnék szólni.

Az Ige liturgiája

A könyörgés után kezdődik a két olvasmányból (lecké), az evangéliumból, a homiliából, a hiszekegyből és az egyetemes könyörgésekből áll.

Az olvasmányokkal kapcsolatos reform bevezetésével az új misekönyv szerkesztői azt akarták elérni, hogy a misének ez a része gazdagabb legyen mint régen volt. Ezt azzal igyekeztek biztosítani, hogy az olvasmányok változatosabbak legyenek a jövőben és egyáltalán nem ismétlődnek mint a régi liturgiában. Kibővítették tehát az olvasmányok számát: a vasárnapi és ünnepi misékben az evangélium előtt ezentúl két olvasmány lesz. Az elsőt általában az Ószövetségből, a másodikat az Újszövetségi levelekből vesszük. Hétköznapokon megmarad az eddigi egy lecke, de külön olvasmányt tartalmaz a leckekönyv minden napra. De még ezek az olvasmányok sem kerülnek sorra minden évben, hanem csak két-évenként, illetőleg háromévenként. Ezután ugyanis csak a nagy ünnepek olvasmányai ismétlődnek minden liturgikus évben, míg a hétköznapok számára két éves és a vasárnapok számára pedig háromévenként ismétlődő olvasmányokat ír elő az új miserend. Így az ünnepektől eltérően csak minden harmadik vagy negyedik évben fogjuk ugyanazokat az olvasmányokat és evangéliumi részleteket hallani.

A másik új szempont az volt, hogy az egyes olvasmányok és az evangélium összefüggjenek egymással, magyarázzák és ha kell, kiegészítik egymást. Eszerint választották ki az új misekönyv szerkesztői elsősorban az ószövetségi szövegeket. Ez a szempont főleg a nagy-ünnepeken és a liturgikus szent-időkben érvényesül. Az évközi hétköznapok szentmiséjében viszont inkább az ún. «lectio continua», a folyamatos olvasás rendje érvényesült, ami persze nemcsak a folyamatos- ságot biztosítja, hanem jobban bevezet bennünket az egyes szentírású könyvek szellemébe és mindenekelőtt teológiai és erkölcsi gondolatvilágába. Ennek az újításnak megfelelően a húsvéti időben pl. Jézus búcsúbeszédét halljuk, az évközi vasárnapokon pedig az egyik évben Márk evangéliumát szinte teljes egészében, a másik, illetve a harmadik évben pedig Máté és Lukács evangéliumának saját — Márktól eltérő — részét. Folyamatos olvasmányként kapjuk pl. a karácsonyi időben János Apostol első levelét, húsvétkor pedig az Apostolok Cselekedeteiből

vett részeket. A hétköznapokon mint folyamatos olvasmányok kerülnek sorra Szent Pál és Szent Jakab levelei. De lássuk most az egyes részeket külön-külön.

Első olvasmány

A könyörgés befejezése után, ha csak lehet, ne maga a pap, hanem az erre jól felkészült lektor olvassa fel az oltár melletti első emelvényről az első olvasmányt. Mint említettük — két olvasmány esetén általában — az Ószövetség valamelyik könyvét fogjuk hallani, olyan részletet, mely rendszerint a napi evangéliummal áll összefüggésben. Egyesek talán kifogásolják a sokszor biozny nehezen érthető ószövetségi részeknek ezt a bőséges alkalmazását. Az új rend azonban kifejezésre akarja juttatni a két Szövetség egységét és mindenekelőtt azt, hogy az Újszövetség megértéséhez szükséges legalább a fontosabb ószövetségi könyvek ismerete. Kétségtelen, hogy égetően szükség volna az Ószövetség új magyar fordítására is, mely a szentírásstudomány újabb eredményeit is tekintetbe venné. A régi, a tőlünk nemcsak időben, hanem nyelvben és fogalmi- ban is távol álló szövegeknek könnyebb megértésére szolgálhat az új rendnek egy másik intézkedése. Megengedi, hogy az olvasmányok előtt, egy erre ugyancsak jól felkészült «magyarázó» (kommentátor) néhány mondatból álló bevezetőt mondjon vagy olvasson fel. (A klosterneuburgi Népliturgikus Apostolság rendszeresen, folyóirat- ként adja ki ezeket a «bevezetőket» az olvasmányokhoz.) A felolvasó az olvasmányokat mindig azonos módon fejezi be: «*Ez az Isten igéje*», melyre a nép «*Istennek legyen hála*» köszöntéssel felel.

Az olvasmányok közötti Zsoltár

A zsolotáréneklés a jövőben az Ige liturgiájának szervező része lesz, módja azonban különféle lehet. Énekelheti az egész nép, vagy csupán egy elő- énekes. Eredetileg a Gradualé (lépcsőének) is ilyen szöveg volt, melyet a jóhangú előénekes az ambó lépcsőjén állva énekel. Fontos, hogy a szöveget jól lehessen érteni, nagyobb templomok- ban ezért mikrofonba is énekelheti a zsolotárt az előénekes, a pszalmista. Kívánatos, hogy a szóló- éneklés esetén is legalább egy rövid vers vagy köszöntés ismétlésével a nép is bekapcsolódjék a zsolotáréneklésbe.

Hétköznapon miséken, ha különben sincs ének, lehetséges, hogy csupán fölolvassák a zsolotárt. Az olvasmányok alatt és a zsolotár éneklésénél ülhetünk.

Második olvasmány

Ha az egyes püspöki karok másképpen nem intézkednek, ünnep- és vasárnapokon ezentúl még egy olvasmány lesz. A keleti egyház szokása szerint ezt egyszerűen «apostolnak» vagy «apostoli olvasmánynak» nevezhetjük, a magyar- ban megmaradhatunk a «szentlecke» kifejezés

mellett. Lehetőleg egy másik lektor olvassa, a magyarázó pedig ehhez is mondhat néhány be- vezető szót.

Alleluja vagy evangéliumi vers

A második olvasmány és az evangélium között egy rövid szentírási verset énekelünk, melyet két- szeres vagy háromszoros alleluja keretbe. A nagy- böjti időre — az Alleluja ill. Tractus helyére — más rövid verseket ajánl az Olvasmányok Új Rendje. Az előadás módja hasonlít az első ol- vasmány utáni zsolotárénekléshez, de az evangé- liumra előkészítő népeket is énekelhet az egész közösség. Mivel ez az Alleluja az evangéliumhoz tartozik, úgy illik, hogy éneklése alatt már álljunk.

Evangélium

Az Ige liturgiájának csúcspontja az evangélium ünnepélyes felolvasása vagy éneklése. Ezt fejezik ki a kísérő körülmények is: az ünnepélyes mi- sében égő gyertyát tarthatnak a könyv mellett a segédkezők s az evangéliumos könyvet is meg- tömjénezheti az azt felolvasó diakonus vagy pap, a végén pedig megcsókolja. Az evangélium hir- detésénél az érthetőség és az élményszerűség a főszempont, ezért nincsen semmiféle előírás arra vonatkozóan — a szentmise egyéb részeinél sem — hogy mit «kell» énekelni vagy egyszerűen «csak» felolvasni. Mindenesetre stílusosabb a nagy ünnepek jólmert evangéliumait énekelni, míg általában inkább az értelmes felolvasás mel- lett maradunk. Az evangélium hirdetését a Magyar Püspöki Kar előírása szerint így vezeti be a diakonus vagy a pap: «*Evangélium szent János (Márk stb.) könyvéből*». Erre a nép így felel: «*Dicsőség neked, Istenünk*». Az evangé- liumot a pap ezzel a felkiáltással fejezi be: «*Ezek az evangélium igéi*». A nép felelete: «*Aldunk téged, Krisztus!*»

Homília

Már a zsinat Liturgikus Konstitúciója leszöge- zte: «*A homília a szentmise liturgiájának szervező része*» (52. pont), az új rend bevezető rubrikái pedig kifejezetten előírják (41-42. pont), hogy minden vasárnapon és ünnepen tartsanak szent- beszédet az olyan szentmiséken, melyen a nép részt vesz, de ajánlja még advent és nagyböjt va- sárnapjain is általában minden olyan alkalomra, melyen a nép nagyobb létszámmal jelenik meg a templomban. Az intézkedés azt is megkívánja, hogy ne akármilyen tetszőleges témáról szóljon a prédikáció, hanem a bibliai szövegeket ma- gyarázza és alkalmazza a hallgatókra. Természe- tesen ki lehet fejteni — különösen nagyobb ün- nepeken — éppen az ünnepelt titkot is, vagy magyarázni a világ és az élet problémáit ter- mészetfeletti megvilágításban. Éppen az olvas- mányok szövegeinek gazdagsága fogja biztosítani a prédikációnak is a változatosságát. Bizonytal

Hiszekegy

Az olvasmányokra és a homiliára a hívek a hitvallással válaszolnak, de egyben előkészülnek

«A Musica Hungarica»

köszönti az «Életünk» c. katolikus lap olvasóit és közli, hogy

magyar könyvek, nyelvkönyvek, szótárak stb.

igen nagy választékban kaphatók!

Hanglemezekben Európában a legnagyobb választék!

Kérje díjlatlan katalógusunkat!

S. Katkó

Musica Hungarica

8 München 15. Agnesstr. 45.

Tel. 370-911

Szaküzlet vagyunk!

az eucharisztikus áldozatra is a hit főbb téte- leinek emlékeztetükbe idézésével. Az új rend nem említi, amit pedig sokan vártak, hogy a nicea- konstantinápolyi hitvallás mellett a rövidebb ún. apostoli hitvallás is mondható volna. Ha mégis ezt mondják a hívek, vagy népeket énekelnek, úgy az eddigi elvek szerint a hosszabb Hiszek- egyet a papnak külön el kellene mondania. Itt említtük meg, ami különben vonatkozik a Glóri- ára is, hogy ha a szentmisének ezeket a részeit énekeljük, nem szükséges, hogy bevezető szavait a pap énekelje. Intornálhatja azt az ének- kar vagy valamelyik előénekes is.

Egyetemes könyörgések

Az Ige liturgiájának befejező része csak pár éve vált újra általános gyakorlattá, de máris nagy népszerűségnek örvend világszerte. Sokfelé ezek összeállításába is bevonják a híveket vagy azok kisebb aktív csoportjait. Ha kisebb csoportnak tartjuk a szentmisét, akkor a résztvevők maguk mondhatják el kéréseiket. Egy valamire azonban vigyázzunk, hogy valóban «katolikusok» vagyis az egyház egyetemes érdekeit szem előtt tartók maradjunk. Akár mennyire is éppen az egye- temes könyörgések nyújtják elsősorban az alkal- mat arra, hogy egyéni gondjainkat a közösség fig- yelmébe ill. imádságába ajánljuk, ne feledkez- zünk meg az egyház és az egész emberiség nagy gondjairól. Az a négy kérés-csoport, amit a Ti- moteus levél (2, 1-2) alapján ajánl a Liturgikus Konstitúció (55. pontja) változatosabb formában, de valamiképpen mindig szerepeljen az egyetemes könyörgések között, melyről ezt írja a jelzett dokumentum: «*Az egyetemes könyörgéseket a hívek részvételével kell végezni először az Anya- szentegyházért, azután azokért, akik minket ha- talommal vezetnek, majd mindazokért, akiket sokféle baj szorongat, végül minden emberért és az egész világ üdvösségéért*».

Az Ige liturgiájának rendeltetését a következő- képpen foglalja össze az Új Ordo: «*Az olvas- mányokban, melyeket a Homília magyaráz, Isten szől népéhez. Kinyilatkoztatja a megváltás és az üdvösség titkait és lelki táplálékot nyújt.*»

(Folytatjuk)

Az élet könyvéből

A KERESZTSÉG SZENTSÉGÉBEN RÉSZESÜLTEK:

Ausztriában:

Fodor Gabriella, F. Ferenc és Ispanovic Rozália leánya, 1969 szept. 7-én, Wien-ben
Nagy András, Nagy Benedek és Böhm Erzsébet fia, 1969 szept. 15-én, Wien-ben
Nagy Szabina Mária, 1969 júl. 6-án, Wien-ben
Erdélyi György, E. László és Smuk Teréz fia, 1969 aug. 17-én, Wien-ben
Senger Frank Péter, 1969 aug. 30-án, Wien-ben
Orbán István, 1969 aug. 16-án, Kaiser-Eisendorf

Németországban:

Oravec Gabriella Ilona, O. Imre és Torda Ibolya leánya, 1969 jún. 22-én, Göppingen-ben
Nyeső Anikó, Nyeső József és Stolper Ingrid leánya, 1969 jún. 27-én, Konstanz-ban
Szabó Imre, Szabó Ferenc és Beck Mária fia, 1969 szept. 8-án, Gifhorn-ban
Kovács Attila János, K. Bálint és Heidemeyer Adelheid fia, 1969 szept. 20-án, Hildesheim
Bíró Éva Mária, B. László és Werli Mária leánya, Karlsruhe-ban
Klement Nándor Imre, K. Kornél és Mária fia, Jügesheim-ben
Benedek Margit, B. Mihály és Pál Margit leánya, Steindorf-ban
Benedek Bálint, B. Mihály és Pál Margit fia, Steindorf-ban

Svájcban:

Szegedi Margit Róza, Sz. Sándor és Erzsébet leánya, 1969 okt. 4-én, Bussigny-ben

Buvary István, B. István és Nada fia,

1969 okt. 26-án, Lausanne-ban

Sallai József, S. József és Teréz fia,

1969 okt. 25-én, Renens-ben

Horváth Edward, H. Lajos és Heinz Anna fia, Zürichben

Baráth Daniella Beatrix, Dr. Baráth Lajos és Lakatos Judit leánya, Zürichben

Jankovics Ilona Carolt, J. Albert és Marlyse leánya, 1969 júl. 27-én Moutie-ben

Kassai Ágnes, 1969 szept. 7-én, Bern

Gazdag Sybille Ágnes 1969 szept. 21-én, Bern

Gazdag Sybille Ágnes 1969 szept. 21-én, Bern

Gazdag Sybille Ágnes 1969 szept. 21-én, Bern

Gazdag Sybille Ágnes 1969 szept. 21-én, Bern

Gazdag Sybille Ágnes 1969 szept. 21-én, Bern

Gazdag Sybille Ágnes 1969 szept. 21-én, Bern

Gazdag Sybille Ágnes 1969 szept. 21-én, Bern

Gazdag Sybille Ágnes 1969 szept. 21-én, Bern

Gazdag Sybille Ágnes 1969 szept. 21-én, Bern

Gazdag Sybille Ágnes 1969 szept. 21-én, Bern

Gazdag Sybille Ágnes 1969 szept. 21-én, Bern

Gazdag Sybille Ágnes 1969 szept. 21-én, Bern

Gazdag Sybille Ágnes 1969 szept. 21-én, Bern

Gazdag Sybille Ágnes 1969 szept. 21-én, Bern

Gazdag Sybille Ágnes 1969 szept. 21-én, Bern

Gazdag Sybille Ágnes 1969 szept. 21-én, Bern

Gazdag Sybille Ágnes 1969 szept. 21-én, Bern

Gazdag Sybille Ágnes 1969 szept. 21-én, Bern

Gazdag Sybille Ágnes 1969 szept. 21-én, Bern

Gazdag Sybille Ágnes 1969 szept. 21-én, Bern

Gazdag Sybille Ágnes 1969 szept. 21-én, Bern

Gazdag Sybille Ágnes 1969 szept. 21-én, Bern

Németországban:

Hatola Lajos és Tomasiy Rózsika,

1969. szept. 27-én, Karlsruhe-ban

Braskó János és Sziller Erzsébet, 1969 okt. 11., Stuttgartban

Svájcban:

Ambros Ferenc és Caó Pierina, 1969 okt. 11-én, Zürichben

AZ ÓRÓK HAZÁBA KÖLTÖZTEK:

Ausztriában:

Sziveli Dezső, 1969 szept. 4-én,

Kaiser-Ebersdorf-ban

Stagel András, 1969 szept. 11-én,

Kaiser-Ebersdorf-ban

Gál Mihály, 10 éves, Traiskirchen-ben, vízbe-

fullt. 1969 aug. 9-én. A buvárok a téglagyári medencében találták meg tetemét. A bánatos család azóta már kivándorolt Ausztráliába.

A bánatos család azóta már kivándorolt Ausztráliába.

A bánatos család azóta már kivándorolt Ausztráliába.

A bánatos család azóta már kivándorolt Ausztráliába.

A bánatos család azóta már kivándorolt Ausztráliába.

A bánatos család azóta már kivándorolt Ausztráliába.

A bánatos család azóta már kivándorolt Ausztráliába.

A bánatos család azóta már kivándorolt Ausztráliába.

A bánatos család azóta már kivándorolt Ausztráliába.

A bánatos család azóta már kivándorolt Ausztráliába.

A bánatos család azóta már kivándorolt Ausztráliába.

A bánatos család azóta már kivándorolt Ausztráliába.

A bánatos család azóta már kivándorolt Ausztráliába.

A bánatos család azóta már kivándorolt Ausztráliába.

A bánatos család azóta már kivándorolt Ausztráliába.

A bánatos család azóta már kivándorolt Ausztráliába.

A bánatos család azóta már kivándorolt Ausztráliába.

A bánatos család azóta már kivándorolt Ausztráliába.

A bánatos család azóta már kivándorolt Ausztráliába.

† JOHLER MÁTYÁS

Magyar ifjak és magyar családok is megdöb- benéssel vették a hírt, hogy a Krisztus szíve szerinti buzgó lelkipásztor, gondos és eredményes nevelő, Jöhler Mátyás pápai kamarás 1969 okt. 6-án hirtelen elhunyt. Felszállt Bécsben egy villa- mosra, összeest és meghalt. Temetését Dr. Zak Ferenc st.pölteni megyéspüspök végezte a bécs- kagranai temetőben. Résztvett ezen nemcsak a horni Canisius-Heim növendékgárdája, akiknek igazgatója volt, de igen sokan a közeli Nordrand- Siedlung lakói közül is, főként bácskaiak, akiket a háború után Jugoszláviából kitelepítettek és itt. Bécs északkeleti határmegyéjén építettek új ot- thont maguknak.

Jöhler Mátyás 1915 február 22-én született a bácskai Szentfűlöpön. A szabadkai apostoli ad- minisztratura kötelékében nyerte el 1957 június 29-én a papszentelést. Papi működéséből a há- borút követő idők jelentősek. Mint lelkipásztor igyekezett a lelki és fizikai nyomort enyhíteni, ahol tudta. Fogolytáborokat látogatott, menekül- teket vett gondjaiba. Nem nézett ellentétekre, nem szűkítette le segítő-készségét népi-nemzeti korlátok közé. Így lett sok magyar rászoruló- nak is igazi, keresztény-testvéri pártfogója. Tolmácsra nem volt szüksége, jól beszélt magyarul.

1955-ben az alsóausztriai Rosenburgban léte- sített középiskolai szeminárium spirituális, 1956- tól az intézet igazgatója. A teológiai tanulmá- nyokhoz szükséges középiskolai végzettséget nye- rik el ennek az intézetnek u. n. késői hivatású növendékei. Az intézet azután Hornban modern otthont kapott. A szép új épületben Jöhler rektor bölcs irányítását, atyai gondosságát magyar ifjak is számosan élvezték.

G. E.

A második püspöki szinodus

VI. Pál pápa október 11-én nyitotta meg ünnepélyes keretek között a Sixtina-kápolnában a katolikus egyház második püspöki szinodusát, amelynek tagjai a püspöki kollégiális kérdését vitatják meg. A tulajdonképpeni feladat az, hogy irányelveket jelöljenek meg arra vonatkozólag, hogyan kell végrehajtani a gyakorlatban a II. Vatikáni Zsinatnak azt a határozatát, amely szerint a püspökök testülete — természetesen a pápával az élen — egyházmegyéjük vezetése mellett részt vesz a világegyház kormányzásában.

A szinodusnak 146 olyan tagja van, akik tanácskozási joggal rendelkeznek. Ezek között van 9 pátriárcha, hét metropolita a keleti egyesült egyházakból, a világegyház püspöki karainak 95 elnöke (22 Európából, 14 Ázsiából, 29 Afrikából, 24 Amerikából és 4 az Óceániából), 3 képviselője van a szerzeteseknek, 19 kardinális vesz részt a tanácskozáson a római kúria részéről. Rajtuk kívül még 17 olyan püspök, akiket a pápa hívott meg, 1 teológus és természetesen a szinodus titkára vesznek részt a tanácskozáson.

Az ünnepélyes megnyitás napján a pápa koncelebrációs misét mutatott be, mely alatt hosszabb homíliában fejtegette ki a jelenlévő szinodusi tagok előtt, hogy a katolikus egyház hierarchikus struktúrája miatt, melyet isteni alapítótól

kapott, nem vezetheti be a modern idők demokratikus intézményeit, vagy pláne a másik ma sajnálatosan elterjedt kormányformát: a diktatúrát. Különben a pápa szerint a kollégiális az egyházban mindenekelőtt szeretetet, közös felelősségvállalást és egységet jelent. A lehetőségek határai mellett híve azonban a demokratizálódásnak, amint ezt a felfogását már eddig is nyilvánvalóvá tette azzal, hogy megteremtette a püspöki szinodus intézményét és kiterjesztette az egyes püspöki karok hatáskörét. És ezen a téren hajlandó továbblépni és újabb intézményesítést eszközölni, hogy a püspökökkel megoszthassa az egyetemes egyházért viselt felelősségét és gondjait.

Az első rendes ülésen Seper kardinális, a Hitani Kongregáció titkára ismertette a tárgyalások alapjául szolgáló szöveget, az ún. s c h e m á t, amit még a nyáron az elnökség bocsátott ki. A szinodus több tagja bírálta a szöveget, köztük Alfrink és Döffner bíborosok, mivel az nem tartalmaz konkrét elgondolásokat. Ez a csoport követelte, hogy a püspöki karok bekapcsolását a világegyház kormányzásába rögzítsék jogi formákba és legelőször is utalják át a nemzetközi teológus bizottságnak a kérdést teológiai megvitatásra.

Lapzártakor kaptuk a hírt, hogy a felmerült

problémák megtárgyalására kisebb, nyelvetterület szerinti csoportokat alakítottak, melyek külön-külön foglalkoznak az elhangzott felszólalásokkal és megpróbálják összegezgetni a különböző felfogásokat. A közben megtartott sajtókonferenciák azt mutatják, hogy erre megvan a remény és sikerül majd áthidalni az ellentéteket.

A szinodus második felében Marty kardinális előterjesztése alapján gyakorlati kérdéseket tárgyalnak meg az atyák, mint pl. felállítsanak-e Rómában a püspöki karok egy közös titkárságot, milyen formában kérje ki a pápa fontos döntései előtt a püspökök véleményét, hogyan tartsák a kapcsolatot az egyes püspöki karok egymással stb.

A demokratizálódás jele a Szentatyának az a gesztusa, hogy — amikor csak tehet — maga is megjelent a tanácssteremben s a szünetekben közvetlenül elbeszélgetett a szinodus tagjaival.

Sajnáljuk, hogy jelen számunkban nem volt alkalmunk részletes beszámolót adnunk a nagyjelentőségű tanácskozássokról, de legközelebbi számunkban — a teljes anyag birtokában — bővebb ismertetést adunk a második rendkívüli püspöki szinodus munkájáról és a tanácskozások eredményéről.

MIBE HALT BELE A HOLT-TENGER ?

Jancsi már itt született Amerikában, de szülei megkövetelik, hogy az amerikai iskola angol lelkéi mellett magyarul is olvasson. És magyar olvasmányai, a magyar kifejezések, szóképek megértése után Jancsi tele van kérdéssel. Ezekkel a kérdésekkel a munkából hazaérkező apját árasztja el.

És Jancsi nem tesz fel könnyű kérdéseket. Például ezt kérdezi:

— Mondd, apu, miért írják, hogy Holt-tenger és mibe halt meg a Holt-tenger ?

— Nem tudom, kislátam.

— Két pernyi csönd.

— Apu, hova lesz az, amit az ember álmodott akkor, amikor felébred ?

— Nem tudom, Jancsi !

— Hát azt tudod, hogy hány szállkája van a halnak ?

— Azt sem tudom. De ne kérdezz annyit jiacskám, mert úgy jársz, mint az egyszeri kislátam, aki nagyon kíváncsi volt és végül maga is kérdőjellel vált.

Jancsinak fölragyog a szeme.

— Kérdőjellel ? Igazán ?

— Igen.

— Igazi kérdőjellel ?

— Igazivá.

— És mondd, apu, hogy tudja maga alatt tartani a pontot ?

(Katolikus Magyarok Vasárnapja 1969, 35. sz.)

Kész magyar konzervek — saját gyártmányú marhapörkölt — magyar csirke és kacs — mindenféle friss hús és füstöltárú — kirándulásra turista szalámi kapható

Manczal és Tsa. családi Rt.

hentesüzletében.

Továbbá beszerezhető nálunk kiváló véres- májas hurka, sütekbálsz és egyéb friss disznótoros áru !

Csak Svájc területére szállítunk !

Stockerstrasse 62, 8002 Zürich, Tel. (051) 25 13 56

Eredeti antik

rézkarok

tájképek magyar és külföldi városokról, továbbá antik térképek a világ minden tájáról és egyéb-tárgyú karok nagy választékban kaphatók. Export — import — csere.

Vizonteladónak nagybani áruk.

Dr. Oswald Miklós, 9000 St.Gallen (Schweiz) Rorschacherstr. 159.

Lapzárta a hónap 15-én. Hirdetéseket pedig csak a hónap 12.-ig fogadunk el.

Magyarország számokban

Szovjetizált ország — Szovjetizált statisztika

A moszkoviták hazánkban mindent szovjetizáltak, persze a statisztikát is. Sőt éppen a statisztika volt az első,

mint a társadalmi együttélés lázmérője, amin a manipulációk egész sorát hajtották végre. Így akarták feltárni az előbbi állami rend mulasztásait és ezzel akarták megtervezni a népet — nem ritkán megtervezve önmagukat — a marx-lenini szocializmus fennsőbbiségéről.

A szovjetizált statisztika táblázatai hasonlítanak a párizsi Jardin Acclimatation varázstükreikhez, ahol az egyik tükörben villanykarószertűen magasodik a beléje néző, míg a másikban tőpörtyűszerűen zsugorodik össze.

«Magyarország csupa, csupa búza», szölt egyik költőnk szép vers-sora... És ezt nemcsak mi magyarok ismertük így, de így ismerte ezt az egész világ. S mit mutat itt a szovjetizált statisztika ? Ezt :

1951-1940 évek átlagtermése hekt. 15,7 mm.

1961-1966 évek átlagtermése hekt. 19,1 mm.

És... és Magyarország a csupa-csupa búzaország Kanadából kénytelen búzát importálni ! Ime, a szovjetizált statisztika varázstükre : ahol az egyikben villanykarószertűen emelkedik a termelés propagandája, míg a másikban a fogyasztás ténye tőpörtyűszerűen zsugorodik össze.

Magyarország nemcsak búzatermeléséről volt híres, de híres volt állattenyésztéséről is. Különösen a magyar sertés volt a világpiacra elismert. Mivel dícserekszik itt a szovjetizált statisztika ? Ezzel :

1955. év sertésállománya 4,674.000 db.

1966. év sertésállománya 5,799.000 db.

És... és az országban heteken s hónapokon keresztül nem lehet sertéshúst kapni ! Ha pedig a Kreml megengedi, hogy a magyarok is megszírozzák a szájuk szélét, olyankor az asszonyok már kora hajnalban ott topognak a húskimérősek előtt, hogy egy-egy kis sertéshúshoz jussanak. Hogy a magyar sertés milyen tömegben vándorol a szovjet kaszárnyákba, amely «kiszállításért» csak a nagyharang fizet vagy még az sem, erről mélyen hallgat a Magyar Népköztársaság statisztikája !

Hogy az olvasó se unatkozzon, és mivel

«szocialista termelésből fakad a jólét»,

hát íme ebből egy kis statisztika :

«Valamivel több mint harmincezer áruháza, kisebb, nagyobb boltban : 133.000 tonna nyershús, 358.000.000 liter tej és 370.000.000 tojás fogyott el», — az Úr 1965-ik esztendőjében !

Számoljuk ki a számok alapján, hogy az ország 10 millió lakosából egy-egy személyre mennyi nyershús, hány l tej és hány darab tojás jutott abban az évben ! Ekkor nemcsak a szovjetizált statisztika varázstükreit fogjuk látni, melyekben a propaganda óriásából a valóság törpéje lesz, de látni fogjuk népünk szegényes életét is !

Az import statisztikáiból ne idézzük a párfüm és a kölnivíz, a narancs és a banán

behozatali adatait, mert a nyugati világ ezen mindennapi szükségletei szocialista hazánkban a nép számára luxus ! Nézzük, mit mutatnak az autó- és a kávé-behozatal adatai:

1966. év autóbehozatala 19.067 darab !

1966. év kávébehozatala 5.414 tonna !

Az ország több mint félezer lakosára jut egy autó, s az ország egy-egy lakosára jut, 363 napra, 0,34 kg kávé !

Minek többet beszélni, beszélnek a számok és beszélnek a tények !

Mielőtt az egyes termelési ágak átlagbérei alakulásának bemutatására kerülné sor, egy szovjetizált statisztikát kell s ü r g ö s e n bemutatni :

«Az iparban az összes dolgozók 17,8 %-a keresett havi 2.500 forintot felül, míg az építőiparban a dolgozók 6 %-a havi 3.000 forintot felül keresett» (!)

Még az óvodás is tudja, hogy ezek a jólkeresők a «fejesekből» kerülnek ki (igazgatókból, főmérnökökből, osztályvezetőkből, főkönyvelőkből, miniszteri ellenőrökből, üzemi párttitkárokból, stb. stb.), vagy amint azt Milóvny Gyilasz a kommunista demokráciát leleplező könyvében megállapította : a kommunista új-nemesek kiváltságosaiból !

Ezek után az egyes termelési ágak átlagbérei ezek :

Ipar	1960	1617,	1966	1846 Ft.
Építőipar	1960	1610,	1966	1905 Ft.
Mezőgazd.	1960	1357,	1966	1596 Ft.
Keresked.	1960	1418,	1966	1695 Ft.
Közlekedés	1960	1502,	1966	1810 Ft.
Egyéb	1960	1491,	1966	1794 Ft.

Ne firtassuk a szovjetizált statisztika béradatait, még a mezőgazdasági dolgozó 1596.— forintos havi átlagkeresetét se, engedjük őket papíron keresni.

Ime, az egyes foglalkozási ágak átlagbérei a hat esztendő alatt 14-15 %-kal emelkedtek ! Hogy ez az emelkedés sok-e vagy kevés-e, ez teljesen lényegtelen ! Ami itt lényeges, az a következő :

Ha az átlagbérek a hat esztendő alatt 14-15 százalékkal emelkedtek,

akkor ezen idő alatt hány százalékkal emelkedett a termelés,

és ami még ennél is fontosabb :

hány százalékkal emelkedtek a közszükségleti cikkek árai ? !

De erről a szovjetizált statisztika mélyen hallgat, így leplezve az államkapitalizmus kizsákmányoló gazdaság-politikáját !

A magát munkás-államnak nevező regime, mely valójában egy diktatúra államkapitalizmusa, először zsebreavágja a termelés profitját, amiből ha le is ejt valami morzsát, azt a közszükségleti cikkek árának emelésével duplán vissza-zsebeli !

Az itt felhasznált és kiértékelt adatok a Statisztikai Hivatal adataiból származnak.

K. N.

Figyelem !

Megjelent a már régen várt magyarnyelvű

Újszövetségi Szentírás

nagybetűs (öregbetűs) kiadása.

Kapható a rk. teikészknél !

Magyaros ajándéktárgyak —

különleges Pulloverek és Cocktail ruhák — a legújabb divatékszerek és divatkellékek nagy választékban a

«Boutique Liviában»

Forchstr. 16. — 8008 Zürich

(Kreuzplatz-nál) Tel. (051) 34 17 88.

Ismét élvezhet magyar konyhát

Párizsban

Új vezetés — magyar szakács

Restaurant Zsiga

5. rue Cadet — Paris - 9

Metro : Cadet

ÉLETÜNK

Az európai magyar katolikusok lapja

Felelős szerkesztő és kiadó :

Dr. Vecsey József

Szerkesztőség és nyomda :

Ungarische Buchdruckerei

9000 St.Gallen, Gallusstr. 41. (Schweiz)

Telefon : (071) 22 55 28

Postacsek : Zürich Nr. 80 - 31481

Bankcsek : LLOYDS Bank

Europe LTD Zürich Nr. 45,854

Előfizetés egy évre : 8.— svájci frank

Egyes szám ára : 0.70 svájci frank

Életünk — Unser Leben

Monatschrift für die ungarischen

Katholiken in Europa

Redakteur und Herausgeber :

Dr. Josef Vecsey

Redaktion und Druck : Ungarische Buch-

druckerei, 9000 St.Gallen (Schweiz),

Gallusstr. 41. Tel. (071) 22 55 28

Bezugspreis jährlich : 8.— Sfr.

Életünk

Verlag und Schriftleitung in der BRD. :

7000 Stuttgart O. Werastr. 65.

Fernruf : 43 37 86. Postcheckkonto : Ung.

Seelsorgeamt 2190 Postcheckamt Stuttgart.

Verantwortlich : P. Szőke János

Erscheint monatlich

Bezugspreis jährlich : 8.— DM

Életünk (A Kereszt Népe)

(Het Kruisdragend Volk)

verschijnt maandelijks in Nederland

Administratie : Hobbemakade 51, Amster-

dam Post giro : «A Kereszt Népe»

Amsterdam, Nr. 1462200. Tel. 020 - 756891

Redactie : P. Matyasovich Henrik

Houtlan 4, Nijmegen

bijdrage voor een jaar fl. 8.—

Életünk — Unser Leben

Verlag und Schriftleitung in der Schweiz :

9055 Teufen, App., «Fernblick»

Telephon : (071) 35 11 49

Postcheckkonto : Sparkassa der Adminis-

tration, St.Gallen, 90 - 636.

Verantwortlich : Dr. Vecsey Lajos

Életünk — (Magyar Ház)

Megjelenik havonta — Verschijnt maan-

delijks — Periodique mensuel

Szerkesztő és kiadó : P. Salamon László

Brüsszel 5, Gewijde Boomstraat 125.

125, rue de l'Arbre Bénit, Bruxelles 5.

Tel. (02) 48 53 36

C.C.P. : «Magyar Ház» Nr. 68316 Bruxelles

Életünk — Notre Vie

9, rue des Deux Gares, Paris - 10.

Tel. : COM 74 - 32

Postacsek : Paris 13 419 37

Directeur de la Publication :

P. Dr. Ruzsik Vilmos Előfizetés egy

évre 12.— Fr. Egyes szám ára 1.— Fr.

Ausztriai szerkesztők :

P. Dr. Radnai Tibor

1010 Wien, Stephansplatz 5.

Tel. 0222 - 52 - 00 - 222

Dr. Iván László 4020 Linz/Donau,

Senefelderstr. 6. Tel. 42 - 5 - 86

Életünk

Redaktion för Skandinavien

Ungerska Sjalavarden

P. Solymár János S. J.

Drottningg. 88 B. ö. g.

11136 Stockholm C.

Tel. : 111636, Postgiro : 40 43 15